

Inštitut za ekonomska raziskovanja
Institute for Economic Research

Podpora za projekt Izdelava orodij za policentričen razvoj – finančni okvir v sklopu projekta Poly5

Študija

Naročnik: Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije

Izdelovalec: Inštitut za ekonomska raziskovanja, Ljubljana

Ljubljana, september 2013

Naloga:

Podpora za projekt Izdelava orodij za policentričen razvoj – finančni okvir v sklopu projekta Poly5

Številka pogodbe:

1/2013

Naročnik:

Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije,
Tehnološki park 19, Ljubljana

Predstavnik naročnika:

mag. Lilijana Madjar

Izvajalec:

Inštitut za ekonomska raziskovanja – IER
Kardeljeva ploščad 17, Ljubljana

Odgovorni vodja projekta:

mag. Damjan Kavaš

Avtorji poročila:

mag. Damjan Kavaš, IER
mag. Klemen Koman, IER
mag. Sonja Uršič, IER
mag. Nataša Kump, IER

KAZALO

1.	UVOD	4
2.	STROKOVNE PODLAGE	6
2.1	KOHEZIJSKA POLITIKA EU 2014-2020.....	6
2.2	STRATEŠKI DOKUMENTI	11
2.2.1	Strategija razvoja Slovenije in Program državnih razvojnih prioritet in investicij.....	11
2.2.2	Strategija pametne specializacije.....	21
2.3	PROGRAMSKI DOKUMENTI.....	23
2.3.1	Partnerski sporazum (predlog)	23
2.3.2	Operativni program	32
3.	SKLADNOST RRP LUR IN FINANČNA OCENA TER VIRI	38
3.1	PREVERITEV SKLADNOSTI PRIORITET, CILJEV IN UKREPOV V OSNUTKU RRP Z INVESTICIJSKIMI PRIORITETAMI V NAJNOVEJŠIH OSNUTKIH DRŽAVNIH STRATEŠKIH DOKUMENTOV.....	38
3.2	SKUPNA OKVIRNA FINANČNA OCENA VREDNOSTI RRP LUR 2014-2020	40
3.2.1	Pristop od spodaj navzgor (»bottom-up)	41
3.2.2	Pristop od zgoraj navzdol (»top-down)	43
3.2.3	Ostali potencialni viri financiranja	47
3.2.4	Regionalne državne pomoči	49
4.	SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE RRP	51
	POVZETEK	52
	LITERATURA IN VIRI	52

1. UVOD

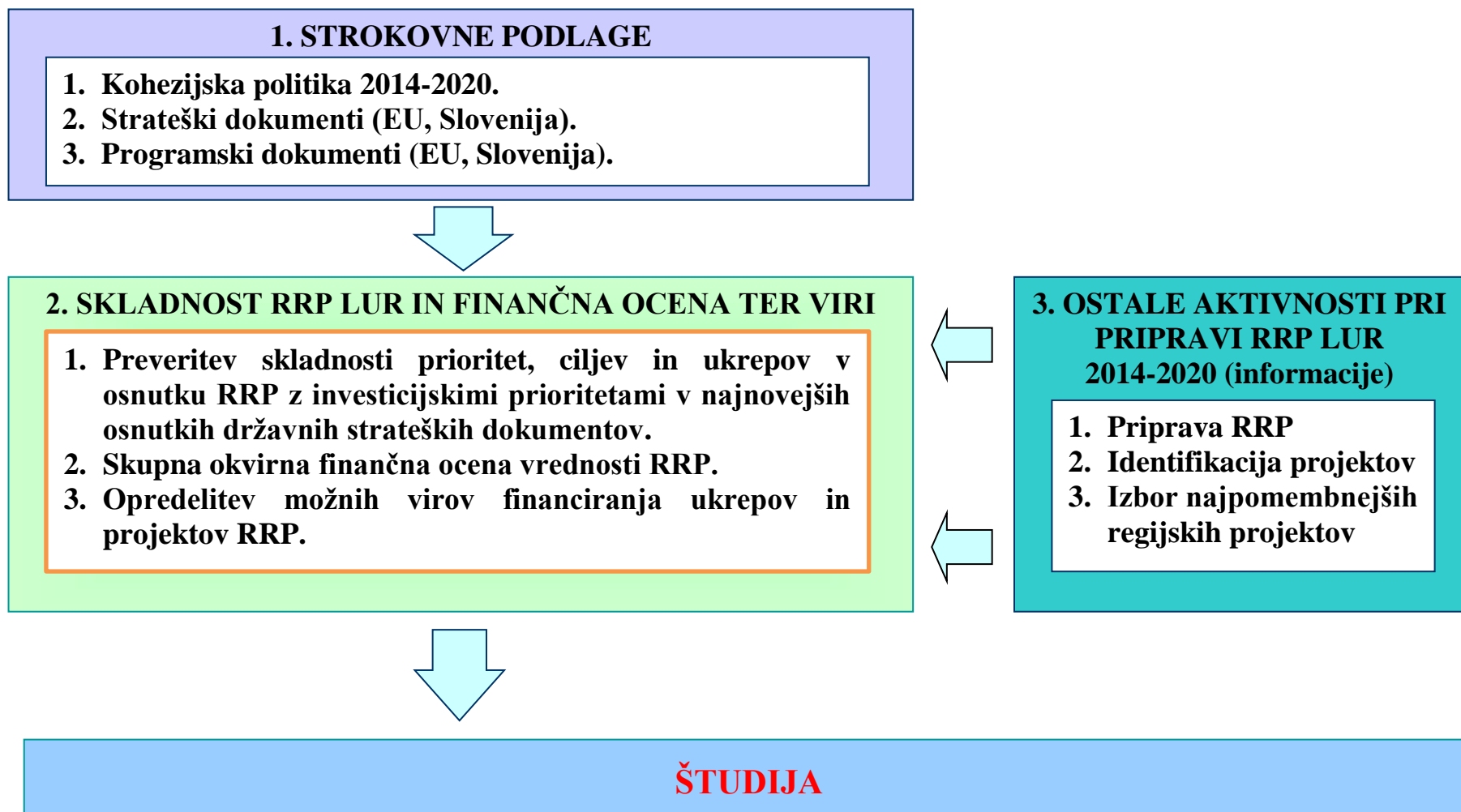
Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije je izbrala Inštitut za ekonomska raziskovanja Ljubljana (v nadaljevanju: IER) za zunanjega svetovalca za delovni paket WP5 – Izdelava orodij za policentričen razvoj projekta POLY5 (Policentrični modeli planiranja lokalnega razvoja v teritorijih petega koridorja in z njim povezanih posledic - Polycentric Planning Models for Local Development in Territories by Corridor 5 and its TEN-T ramifications). Osnovna namen Delovnega paketa WP5 je izdelava orodij za policentričen razvoj, ki bodo postavili metodološki okvir za potek dejavnosti v različnih fazah od načrtovanja, implementacije do upravljanja večjih prometnih infrastruktur. Orodja, ki bodo razvita v tej fazi bodo predstavljala osnovo za lažje in boljše delovanje odločevalcev.

Cilj študije je sodelovanje pri izdelavi strateškega razvojnega dokumenta Regionalni razvojni program Ljubljanske urbane regije 2014-2020, in obsega sodelovanje pri naslednjih poglavjih:

- Skupna okvirna finančna ocena vrednosti RRP;
- Opredelitev in podroben opis ukrepov v okviru posamezne prioritete;
- Opredelitev sistema spremljanja, vrednotenja in organiziranosti izvajanja RRP;
- Predstavitev najpomembnejših regijskih projektov.

Projektna naloga je zastavljena tako, da skozi prizmo oblikovanja novih metod in orodij za policentričen razvoj v fazi strateškega načrtovanja (predvidenih pri projektu Poly5) preizkusi (dopolni) nov nacionalni metodološki okvir izdelave strateških dokumentov. Pri tem naloga dopolnjuje vsebinski del izdelave regionalnih strateških dokumentov, ki ga izvaja drug zunanji izvajalec, s finančnim vidikom dokumentov.

Slika 1: Pristop k izdelavi študije

2. STROKOVNE PODLAGE

2.1 KOHEZIJSKA POLITIKA EU 2014-2020

Evropska unija (v nadaljevanju: EU) leta 2013 končuje obstoječo finančno perspektivo (2007-2013) in se pripravlja na izvajanje nove finančne perspektive za obdobje 2014-2020.

Evropska komisija (v nadaljevanju: EK) je 29. junija 2011 sprejela predlog naslednjega večletnega finančnega okvira za obdobje 2014-2020: proračun za izvajanje strategije Evropa 2020. V predlogu je odločila, da bo kohezijska politika še naprej ključni element naslednjega finančnega svežnja, in opozorila na njegovo osrednjo vlogo pri izvajanju strategije Evropa 2020.

Šestega oktobra 2011 je EK sprejela osnutek zakonodajnega paketa, ki naj bi urejal kohezijsko politiko EU za obdobje 2014-2020. Zakonodajna struktura za kohezijsko politiko vključuje:

- splošno uredbo, ki vzpostavlja skupna pravila za Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), Evropski socialni sklad (ESS), Kohezijski sklad, Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP), Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (ESPR) ter dodatna splošna pravila za ESRR, ESS in Kohezijski sklad;
- tri specifične uredbe za ESRR, ESS in Kohezijski sklad ter
- uredbi o cilju evropskega teritorialnega sodelovanja in evropskem združenju za teritorialno sodelovanje (EZTS).

Komisija je predlagala številne pomembne spremembe v zvezi z načinom oblikovanja in izvajanja kohezijske politike:

- osredotočenje na prednostne naloge strategije Evropa 2020, ki zadevajo pametno, trajnostno in vključujočo rast;
- nagrajevanje uspešnosti;
- podpiranje integriranega programiranja;
- osredotočenje na rezultate – spremljanje napredka v smeri dogovorjenih ciljev;
- okrepitev teritorialne kohezije in
- poenostavitev uresničevanja.

Po dolgotrajnih pogajanjih je uspelo državam članicam leta 2013 sprejeti večletni finančni okvir EU za obdobje 2014-2020, ki ga je potrdil tudi parlament, države članice so tudi uspele uskladiti vsebino »kohezijskih« uredb.

V proračunu EU za obdobje 2014-2020 bo v okviru kohezijske politike 325 milijard evrov namenjenih državam članicam, njihovim regijam in mestom za doseganje vseevropskih ciljev rasti in zagotavljanja delovnih mest, pa tudi za obvladovanje podnebnih sprememb,

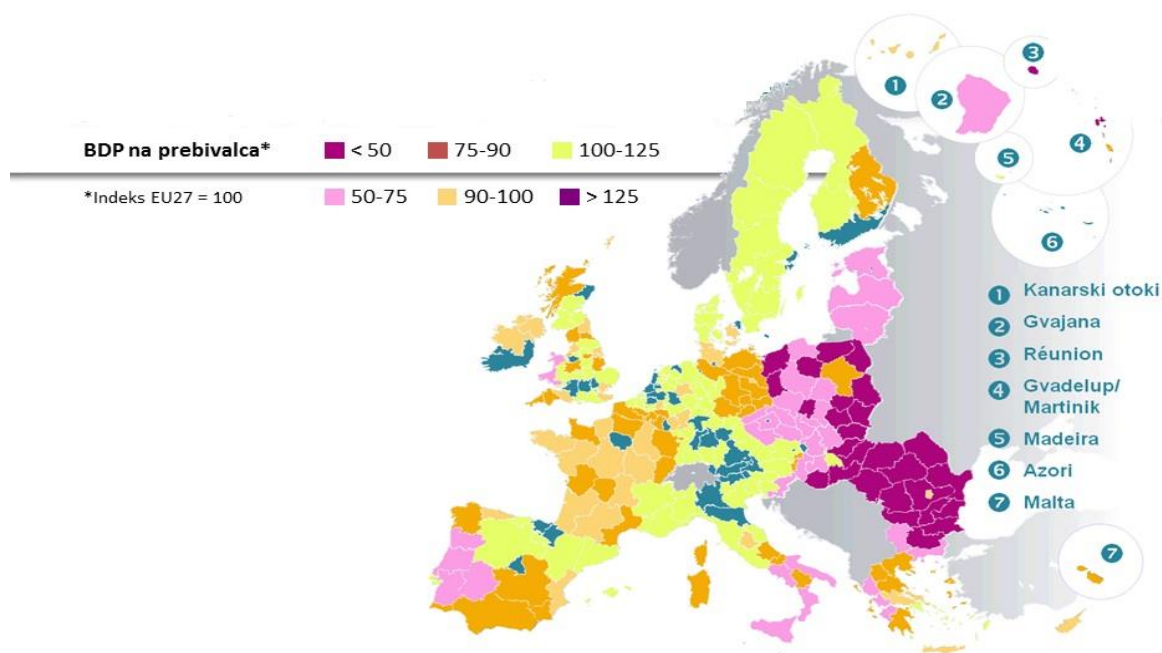
energetske odvisnosti in socialne izključenosti. Ob upoštevanju prispevka samih držav članic in učinka finančnega vzvoda naj bi celotni učinek znašal preko 500 milijard evrov. Reforma kohezijske politike bo zagotovila največji možni ter potrebam posameznih regij in mest prilagojeni učinek teh naložb.

Glavne značilnosti kohezijske politike v obdobju 2014-2020 so naslednje:

1. Vlaganje v vse evropske regije ter prilagajanje ravni podpore in prispevka držav članic njihovi stopnji razvitosti (stopnja sofinanciranja):

- manj razvite regije (BDP < 75 % povprečja EU-27),
- regije v prehodu (BDP 75 % do 90 % povprečja EU-27),
- bolj razvite regije (BDP > 90 % povprečja EU-27).

Slika 2: Razlike v BDP na prebivalca med regijami v EU na ravni NUTS-2

Vir: Evropska komisija, Kohezijska politika 2014-2020: Predlogi Evropske komisije, 2011, str. 6.

Kohezijski sklad (v nadaljevanju KS) bo z naložbami v prometna omrežja TEN-T in okolje podpiral države članice, katerih BND na prebivalca ne dosega 90 % povprečja EU-27. Del sredstev Kohezijskega sklada (10 milijard evrov) bo namenjenih financiranju ključnih prometnih omrežij v okviru instrumenta za povezovanje Evrope.

Tabela 1: Primerjava strukture kohezijske politike v obdobjih 2014-2020 in 2007-2013

2007-2013		2014-2020		
Cilji	Skladi	Cilji	Kategorija regij	Skladi
Konvergenca	ESRR ESS	Vlaganje v rast in delovna mesta	Manj razvite regije	ESRR ESS
Postopno opuščanje konvergence			Regije v prehodu	
Regionalna konkurenčnost in zaposlenost, postopno uvajanje				
	Kohezijski sklad			Kohezijski sklad
Regionalna konkurenčnost in zaposlenost	ESRR ESS		Razvitejše regije	ESRR ESS
Evropsko teritorialno sodelovanje	ESRR	Evropsko teritorialno sodelovanje		ESRR

Vir: Evropska komisija, Kohezijska politika EU 2014-2020: Vlaganje v rast in delovna mesta prihodnost Evrope, 2011a, str. 14.

2. Usmerjanje sredstev k sektorjem, ki so ključni za rast: Naložbe iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) bodo osredotočene na 4 ključne prednostne naloge: inovacije in raziskave, digitalna agenda, podpora malim in srednjim podjetjem (MSP) in nizkoogljično gospodarstvo, odvisno od kategorije regije (manj razvite regije 50 %, regije v prehodu 60 % in bolj razvite regije 80 %). Približno 100 milijard evrov bo namenjenih tem sektorjem, od česar bo vsaj 23 milijard evrov namenjenih prehodu na nizkoogljično gospodarstvo (energetska učinkovitost in obnovljive energije). Pri tem obstajajo ločene obveznosti glede namena sredstev ESRR (manj razvite regije 12 %, regije v prehodu 15 % in bolj razvite regije 20 %).

V kohezijskem skladu bo približno 66 milijard evrov odmerjenih za prednostne vseevropske prometne povezave in ključne okoljske infrastrukturne projekte.

Preko Evropskega socialnega sklada (ESS) bo kohezijska politika evropskim prednostnim nalogam zagotovila občuten prispevek na področju zaposlovanja, na primer za usposabljanje in vseživljenjsko učenje, izobraževanje in socialno vključenost (vsaka država članica bo

morala v te namene porabiti najmanj 20 % sredstev ESS). Sredstva ESS bodo dodeljena glede na potrebe posameznih držav članic, pri čemer obstaja vnaprej določen minimalni znesek, celoten znesek pa bo znašal najmanj 70 milijard evrov. Nova pobuda za zaposlovanje mladih, povezana z ESS in vredna najmanj 6 milijard evrov, bo podpirala izvajanje sistema jamstva za mlade.

3. Določanje jasnih, preglednih ter merljivih ciljev za preverjanje odgovornosti in rezultatov: Države in regije bodo morale vnaprej napovedati, katere cilje nameravajo doseči z razpoložljivimi sredstvi in natančno določiti, kako bodo preverjale doseganje teh ciljev. To bo omogočilo redno spremljanje in razpravo o porabi finančnih sredstev. Tako bodo lahko proti koncu obdobja za uspešnejše programe sproščena dodatna sredstva (preko tako imenovane »rezerve na podlagi doseženih rezultatov«).

4. Uvajanje pogojev pred prenosom sredstev za večjo učinkovitost naložb: Med nujne predpogoje štejejo strategije »pametne specializacije« za odkrivanje specifičnih prednosti in potencialov, podjetništvu prijazne reforme, prometne strategije, ukrepi za izboljšanje sistemov javnih naročil, skladnost z okoljsko zakonodajo, strategije za omejevanje brezposelnosti mladih in zgodnjega opuščanja izobraževanja ter podpora enakosti spolov in nediskriminaciji.

5. Vzpostavljanje skupne strategije za izboljšanje koordinacije in omejevanje prekrivanja: Skupni strateški okvir zagotavlja osnovo za boljšo koordinacijo evropskih strukturnih in investicijskih skladov (ESRR, Kohezijski sklad in ESS - trojica skladov v okviru kohezijske politike, ter sklad za razvoj podeželja in sklad za ribištvo). Hkrati omogoča boljšo povezanost z drugimi evropskimi instrumenti, kakršni so Obzorje 2020, instrument za povezovanje Evrope ali evropski program za zaposlovanje in socialne inovacije.

6. Skrajšanje upravnih postopkov in poenostavitev rabe evropskih naložb preko enotnega sklopa pravil za vse evropske strukturne in investicijske sklade, pa tudi preprostejša računovodska pravila, bolj ciljno naravnane zahteve po poročanju in večja raba digitalne tehnologije »e-kohezija«).

7. Krepitev mestne (urbane) razsežnosti politike z določanjem minimalnega zneska sredstev v okviru (ESRR), ki bo porabljen za integrirane projekte v mestih, in sicer poleg drugih sredstev za mestna območja.

8. Utrjevanje čezmejnega sodelovanja in lajšanje vzpostavljanja čezmejnih projektov. Poleg tega naj bi se zagotovilo, da bodo makroregijske strategije, kot sta podonavska in baltska, podprte z nacionalnimi in regijskimi programi.

9. Zagotavljanje boljše povezanosti kohezijske politike s širšim gospodarskim upravljanjem EU: Programi se bodo morali skladati z nacionalnimi programi reform in bi se morali nanašati na ustrezne reforme, opredeljene v priporočilih, ki so za posamezne države podana v evropskem semestru. Po potrebi lahko Komisija, sklicujoč se na tako imenovano klavzulo o makroekonomski pogojenosti, državo članico zaprosi, naj programe prilagodi, da bodo podpirali strukturne reforme. V skrajni sili lahko Komisija, če država članica večkrat zapored in v veliki meri ne upošteva priporočil, prekine financiranje.

10. Spodbujanje večje uporabe finančnih instrumentov, da bi bila MSP deležna večje podpore in da bi lažje pridobivala posojila: Evropski skladi bodo posojila, jamstva ter lastniški in tvegani kapital podpirali preko enotnih pravil in širšega področja uporabe ter z zagotavljanjem spodbud (npr. višja stopnja sofinanciranja). Namesto na posojilih bo večji poudarek na nepovratnih sredstvih, kar naj bi izboljšalo kakovost projektov in zmanjšalo odvisnost od subvencij.

Tabela 2: Končna alokacija sredstev kohezijske politike v obdobju 2014-2020, v milijonih evrov, cene 2011

	ESRR in ESS					ESRR	Skupaj
	Kohezijski sklad	Manj razvite regije	Regije v prehodu	Oddaljene in redko poseljene regije	Bolj razvite regije	Teritorialno sodelovanje	
BE	-	-	962	-	868	231	2.061
BG	2.384	4.623	-	-	-	145	7.153
CZ	6.562	13.646	-	-	79	298	20.585
DK	-	-	64	-	230	199	494
DE	-	-	8.750	-	7.609	847	17.207
EE	1.123	2.198	-	-	-	49	3.369
IE	-	-	-	-	869	148	1.017
EL	3.407	6.420	2.105	-	2.307	203	14.443
ES	-	1.858	12.201	432	10.084	542	25.116
FR	-	3.147	3.927	395	5.862	956	14.288
HR	2.676	5.225	-	-	-	128	8.029
IT	-	20.333	1.004	-	7.006	998	29.341
CY	286	-	-	-	388	29	703
LV	1.412	2.742	-	-	-	82	4.236
LT	2.145	4.189	-	-	-	100	6.434
LU	-	-	-	-	39	18	57
HU	6.313	13.452	-	-	416	318	20.498
MT	228	-	441	-	-	15	684
NL	-	-	-	-	908	342	1.250

AT	-	-	66	-	823	226	1.114
PL	24.274	45.917	-	-	2.017	615	72.823
PT	3.000	15.008	232	103	1.148	108	19.599
RO	7.251	13.773	-	-	405	397	21.826
SI	939	1.134	-	-	763	55	2.891
SK	4.361	8.489	-	-	40	196	13.086
FI	-	-	-	272	911	142	1.325
SE	-	-	-	184	1.355	300	1.840
UK	-	2.126	2.335	-	5.144	760	10.364
<i>Transnacionalno sodelovanje</i>						500	500
Skupaj	66.362	164.279	32.085	1.387	49.271	8.948	322.332

2.2 STRATEŠKI DOKUMENTI

Republika Slovenija je trenutno v fazi priprave novih strateških in izvedbenih dokumentov za obdobje 2014-2020, ki bodo postavili prioritete in smeri razvoja. Na nacionalni ravni je v pripravi nova Strategija razvoja Slovenije (SRS) ter njen izvedbeni dokument Program državnih razvojnih prioritet in investicij (DRPI). Zaradi omejenih javnih sredstev predstavljajo sredstva kohezijske politike skoraj edini finančni vir razvojnih investicij, tudi investicij v prometno infrastrukturo.

Priprava strateških dokumentov poteka sorazmerno počasi. Razlogi so različni, in sicer od organizacijskih sprememb ministrstev (ukinitev Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj) do zamud pri pogajanj o novi finančni perspektivi in sprejemanju novih »kohezijskih« uredb.

Tako so vsi strateški dokumenti v času zaključevanja študije samo v obliki predlogov. Republika je v letih 2012 in 2013 pripravila predloge naslednjih strateških dokumentov:

1. Strategije razvoja Slovenije in Program državnih razvojnih prioritet in investicij (DRPI).
2. Strategija pametne specializacije.

2.2.1 Strategija razvoja Slovenije in Program državnih razvojnih prioritet in investicij

Izhodišča za **Strategijo razvoja Slovenije** (v nadaljevanju SRS) so bila pripravljena decembra 2012. Predlog SRS 2014-2020 izpostavlja potenciale Slovenije. Potenciali predstavljajo področja na katerih ima Slovenija določene primerjalne prednosti v primerjavi s preostalimi državami in je zaradi tega smotno fokus in resurse usmeriti na ta področja. To so:

1. Konkurenčnost gospodarstva in spodbujanje podjetnosti:

- V zdravem jedru industrije/gospodarstva, ki že danes dosegajo visoko/višjo dodano

vrednost in so mednarodno konkurenčni.

- Rasti in razvoju malih in srednje velikih podjetij.
- V povečanju produktivnosti z vidika učinkovitejše rabe virov (36 % malih in srednjih podjetij v Sloveniji za izvajanje svojih dejavnosti več kot 50 % stroškov namenilo nakupu surovin 35 % pa jih za ta namen porabi med 30 in 49 %).
- V podjetniških talentih - inovativnem start up podjetništvu.
- V izdelkih z visoko dodano vrednostjo.
- V netehnoloških, storitvenih, organizacijskih inovacijah.
- S koordinacijo ukrepov države (pravno-sistemski okvir in spodbude) za hitrejši razvoj proizvodov in storitev zelenega gospodarstva, vključno z okoljskimi tehnologijami.
- V trajnostnem razvoju, dvigu kakovosti in povečanju konkurenčnosti turizma.
- V trajnostnem razvoju in povečanju konkurenčnosti živilsko predelovalne in lesne industrije.
- V kulturnih in kreativnih industrijah, ki v Sloveniji ustvarijo 6 % bruto dodane vrednosti celotnega slovenskega gospodarstva in 44.867 evrov na zaposlenega. Zaposlujejo do 8 % celotne delovne sile.
- V aktiviranju notranjih razvojnih potencialov regij in krepitvijo konkurenčnih prednosti funkcionalnih urbanih območij in njihovih centrov v Evropi regij.
- V novih oblikah gospodarskega povezovanja in podjetniškega delovanja - npr. socialno podjetništvo.
- Mesta imajo ključno vlogo kot središča povezav, inovacij, ustvarjalnosti ter storitev, zato se tam ustvarja tudi največ delovnih mest, ter praviloma generira tudi največji delež BDP. Predstavljajo razvojne pole, ki privlačijo kot poslovne lokacije ter lokacije za bivanje in delo. S spodbujanjem partnerstva med mesti in podeželjem znotraj funkcionalnih območij pa se vzpostavlja vitalen in racionalen razvoj na celotnem območju funkcionalnih regij.

2. Naravni viri in ohranjena narava:

- Slovenija je ena najbolj biotsko pestrih držav v Evropi z velikim obsegom območij Natura 2000 ter velikim številom naravnih vrednot. Po podatkih SURS 30 % tujih turistov v Slovenijo privabi prav ohranjena narava, skrbno upravljanje z naravnimi viri, krajino in mesti v povezavi z ohranjeno kulturno dediščino in drugo kulturno ponudbo v veliki meri vpliva tudi na privlačnost in turistični potencial celotne regije.
- Slovenija je z vodnimi viri bogata država, saj je za Finsko in Švedsko v EU 27 na tretjem mestu po količini sladke vode na prebivalca (dolgoletno povprečje). Količina vode na prebivalca je skoraj štirikrat večja od evropskega povprečja. Poraba vode v gospodinjstvu ter v gospodarskih in negospodarskih dejavnostih na prebivalca se od leta 2008 bistveno ne spreminja. Trajnostno gospodarjenje z vodo kot strateškim virom prihodnosti prinaša tudi nova delovna mesta in razvojne priložnosti.
- Povečevanje energetske učinkovitosti: zmanjšanje stroška porabe goriva na ravni države (trenutno 5 % BDP). Za doseganje ciljev, zapisanih v osnutku AN URE 2 bi v letu 2016 porabili 4.273 GWh manj energije (9%), s tem bi zagotovili tudi okrog 3.000 delovnih

mest (človek/leto).

- Problem energetske revščine se v Sloveniji drastično povečuje. Od leta 2000 – 2010 se je delež dohodka, ki ga gospodinjstva porabijo za energijo v stanovanjih pri gospodinjstvih iz 1. Dohodkovnega kvantila povečal iz 13,1 % na 17,4 %. Leta 2010 si 6 % gospodinjstev v Sloveniji ni moglo privoščiti primerno toplega stanovanja.
- Najpomembnejši obnovljivi vir energije v državi je lesna biomasa, sledi vodna energija, v zadnjih letih je razvoj najbolj dinamičen pri izkoriščanju sončne energije, bioplina in geotermalne energije. Do 2030 lahko povečamo proizvodnjo iz velikih HE za 58 % iz mHE za 50 %, iz sončnih elektrarn 390 % iz drugih virov 150 %, tudi pri vetrni energiji je potencial velik. Za inštalacijo naprav ki so bile vključene v shemo OVE do maja 2012 (216,4 MW) je bilo na letni ravni zaposlenih 2.451 oseb, za njihovo delovanje pa je bilo potrebnih 163 delovnih mest. Samo za naprave inštalirane v letu 2011, je za proizvodnjo in obratovanje naprav potrebnih neposrednih 1.078 delovnih mest. V Sloveniji je okoli 60 % ozemlja pokritega z gozdom, ki vsebuje preko 300 milijonov m³ lesne zaloge, v letu 2011 je bilo posekanih 3,9 milijonov m³ lesa, medtem ko bi skladno z gozdnogospodarskimi načrti lahko letno posekali 5,5 milijonov m³ lesa, kar pomeni, da je les naravna strateška surovina, ki je premalo izkoriščena. V ustrezno urejeni gozdno-lesni verigi se lahko vrednost kubičnega metra lesa od gozda do prodanega končnega lesenega izdelka ali stavbe na trgu poveča tudi za 100 krat .
- Kmetijska zemljišča v zaraščanju (v letu 2011 je bilo v Sloveniji 26.309 ha kmetijskih zemljišč v zaraščanju) predstavljajo potencial za ponovno vzpostavitev kmetijskih zemljišč za kmetijsko obdelavo, proizvodnjo hrane ter s tem povečanje samooskrbe v Sloveniji ob hkratnem upoštevanju varstva narave. Zaradi neustreznega prostorskega načrtovanja smo v obdobju 2002 - 2010 izgubili kar 5 % kmetijskih zemljišč .
- Dvig prehranske samooskrbe. V letu 2011 je bila samooskrba z žiti 69 %, zelenjavo 37 %, mesom 85 % in mlekom 120 %, v letu 2009 ekološki proizvodi 20 %.
- V Sloveniji je evidentiranih 979 ha ja degradiranih območij večjih od 1 ha (evidenca ne vključuje degradiranih stanovanjskih območij), ki so potencial za razvoj in investicije. Usmerjanje razvoja v ponovno uporabo teh zemljišč in prenova obstoječega stavbnega fonda preprečujeta nepotrebno širjenje urbanih območij in izgubo kmetijskih zemljišč, hkrati pa predstavljata reaktivacijo gospodarstva v gradbeništvu, spodbudo za lokalno gospodarstvo, za delovna mesta, znižanje življenjskih stroškov zaradi zmanjšanja deleža porabe energije in znižanja ogljičnega odtisa.

3. Človeški viri:

- Aktivizacija delovno sposobnega prebivalstva. Izračuni EUROPOP 2010 so za Slovenijo pokazali, da se največja delovna rezerva Slovenije »skriva« v populaciji posameznikov od 55-64 let, ki lahko bistveno prispevajo k ciljni skupni stopnji delovne aktivnosti in sicer v višini 8,3 odstotne točke do leta 2020.
- Nova delovna mesta (prilagajanje delovnega okolja, osveščanje delodajalcev o vplivu sprememb v starostni strukturi delavcev na delovno okolje in možnih ukrepih za

usklajevanje potreb delovnega procesa s specifikko starejših delavcev in mladih delavcev, ki so ali želijo postati starši).

- Usposobljenost v celotnem delovnem obdobju delovno sposobnega prebivalstva (ustrezni ukrepi za povečanje znanj in kompetenc za prilagajanje aktualnim potrebam na trgu dela).
- Odziven in v prihodnost usmerjen sistem izobraževanja in usposabljanja.
- Uporaba tradicionalnih znanj, tehnik in veščin.
- Načrtovanje in upravljanje kompetenc.
- Kreirati ustrezne programe motiviranja starejših za vključevanje v krajše oblike usposabljanj za trg dela in same programe usposabljanj ter omogočiti učinkovite medgeneracijske prenose znanj in izkušenj (most med mladimi in starimi).
- Povezovanje in angažiranje Slovencev izven meja Slovenije.

4. Novi (tretji) trgi ter tuje neposredne investicije:

- Spodbujanje internacionalizacije (ciljno spodbujanje mednarodnega poslovanja podjetij in zagotavljanje ustreznega podpornega okolja za podjetja pri vstopu na tuje trge, kjer se odpirajo številne priložnosti za rast in razvoj podjetij z namenom spodbujanja rasti mednarodne menjave, ustvarjanja višje dodane vrednosti, preliva znanja, tehnologij in poslovnih modelov ipd.).
- Tuje neposredne investicije (povečanje prepoznavnosti Slovenije kot lokacije za tuje naložbe, kar spodbuja potencial pritoka tujega kapitala ter prenos znanja, tehnologij in procesov v domače gospodarstvo; aktivnosti za privabljanje tujih investorjev in nudenje celovite podpore).
- Usmerjene in koordinirane aktivnosti ekonomske diplomacije (koordinacija akterjev ekonomske diplomacije, agencija SPIRIT, izkoristiti potencial častnih konzulov).
- Trgovinska politika (aktivno so-oblikovanje trgovinske in kmetijske politike EU, ki bo pozitivno prispevala k mednarodni konkurenčnosti slovenskih podjetij).
- Boljše izkoriščanje priložnosti gospodarskega in razvojnega sodelovanja v okviru mednarodnih organizacij ter sodelovanje z mednarodnimi organizacijami s področja gospodarstva (npr. OECD, UNIDO, itd.).
- Usklajenost in ciljna usmerjenost politik (zunanje, gospodarske, okoljske, bilateralna razvojna pomoč) na ciljnih trgih.
- Prenos znanj, izkušenj, tehnologij za učinkovito gospodarjenje z viri v države v razvoju in bodoče nove članice EU.

5. Gestrateška lega Slovenije:

- Infrastruktura (z jasno opredeljeno strategijo naložb v podjetjih z večinskim lastniškim deležem države opredeliti kategorije infrastruktur, s pomočjo katerih bo mogoče razporediti tipe vlaganj).
- Zagotoviti lažjo dostopnost do Slovenije kot turistične destinacije.
- Krepitev vloge slovenskih mest v čezmejnih funkcionalnih regijah.
- Povezanost slovenskih središč mednarodnega pomena z javnimi prometnimi sredstvi z evropskimi središči.

- Sodelovanje z državami, povezanimi v Podonavsko in Jadransko-Jonsko regijo.
- Boljši in učinkovitejši izkoristek našega neposrednega sosedstva, ne le v trgovinskem in gospodarskem smislu, temveč tudi kot pomemben dejavnik za oblikovanje razvojnih strategij za obmejna območja.
- Izboljšati multimodalne logistične kapacitete in prepustnosti za tovorni promet.

Na osnovi potencialov Slovenije predlog SRS vsebuje naslednje prioritete:

1. podjetnost,
2. znanje,
3. zeleno,
4. vključujoča družba ter
5. učinkovit javni sektor in pravna država.

Izvedbeni načrt za izvajanje Strategije razvoja Slovenije (SRS) 2014 - 2020 je po določitih Uredbe o dokumentih razvojnega načrtovanja in postopkih za pripravo predloga državnega proračuna **Program državnih razvojnih prioritet in investicij** (v nadaljevanju: DRPI), ki zajema vse politike in javno finančne vire, vsebinsko pa definira in finančno ovrednoti razvojne prioritete na vseh razvojnih področjih za obdobje štirih let (2014-2017). Struktura DRPI sledi identificiranim prioritetam in usmeritvam v osnutku izhodišč SRS 2014-2020. Ker so bila prvotna izhodišča SRS dopolnjena v avgustu 2013, usmeritve DRPI-ja niso več v celoti skladna s predlogom SRS. V naslednji tabeli so predstavljene temeljne usmeritve SRS iz avgusta 2013.

Tabela 3: Usmeritve predloga SRS

PRIORITETA	USMERITVE
TRG DELA IN ZNANJE	<ul style="list-style-type: none"> • Višja zaposlenost (aktivizacija delovno sposobnega prebivalstva, nova delovna mesta, enakost možnosti, socialna vključenost, spodbujanje samozaposlovanja). • Odpraviti strukturna neskladja med ponudbo in povpraševanjem na trgu dela - vpisna mesta na izobraževalnih institucijah, povečanje deleža diplomantov naravoslovja in tehnike, krajše oblike usposabljanja za opravljanje deficitarnih poklicev, določitev izobraževalnih programov, ki se jih dodatno spodbuja, spremljanje zaposljivosti diplomantov, karierna orientacija za vse skupine delovno sposobnega prebivalstva. • Zagotavljanje stimulativnega delovnega okolja, spodbujanje ustvarjanja delovnih mest, na novih področjih, kot so zelena in bela delovna mesta. • Vključevanje ranljivih skupin v različne oblike vzgoje, izobraževanja in trg dela oziroma ohranjanje zaposlitve in posebni ukrepi za zagotavljanje enakih možnosti invalidov na trgu dela (socialna vključenost). • Usposabljanje in krepitev profesionalnega kapitala izobraževalcev na vseh nivojih vzgoje in izobraževanja (nove učne metode, razvoj kompetenc, dobre prakse, uporaba IKT tehnologij, trajnostna kompetenca).

	<ul style="list-style-type: none"> • Spodbujanje tesnejšega povezovanja med različnimi akterji (raziskovalnimi institucijami, izobraževanje in gospodarstvom) za hitrejši prenos znanja in inovacij v prakso. • Promocija in krepitev ustvarjalnosti, družbeno odgovorne podjetnosti in inovativnosti kot vrednote na vseh stopnjah izobraževanja in usposabljanja (povezovanje sistema izobraževanja, usposabljanja in dela za večjo konkurenčnost, sodelovanje z gospodarstvom pri prenovi izobraževalnih programov in novi programi, spodbujanje specifičnih znanj in veščin, razvijanje kulturno-umetnostne vzgoje kot temelja razvoja ustvarjalnosti). • Prožnejše učne poti (medsebojno priznavanje formalnega, neformalnega izobraževanja in priložnostnih znanj, fleksibilna organizacija pouka, prehodi med oblikami izobraževanj, e-učenje, učenje na daljavo, povezovanje izobraževalnih in kulturno-umetniških vsebin). • Dvig ravni bralne pismenosti za vse ciljne skupine (materne govorce slovenščine, tiste, ki jim je slovenščina drugi ali tuji jezik, govorce manjšinskih jezikov, govorce s posebnimi potrebami; razvijati in omogočiti javno dostopnost jezikovnih virov in tehnologij, ki opremljajo govorce za učinkovito sporazumevanje). • Ohranjanje in prenavljanje formalnopравnih okvirov javne rabe slovenščine, na območjih, kjer živita avtohtoni manjšini, pa tudi italijanščine in madžarščine - s ciljem uresničevanja ustavnih jezikovnih pravic. • Spodbujanje učenja tujih jezikov. • Vzgojna vloga šole (medgeneracijski sporazumi, družbena razsežnost trajnostnega razvoja v povezavi z etičnimi temelji). • Večja vključenost otrok v vrtce. • Spodbujanje vseživljenjskega učenja (krepitev dostopnosti vseživljenjskega učenja tako z vidika posameznika kot delodajalcev, krepitev digitalne pismenosti, vzgoja in izobraževanje za trajnostni razvoj kot del VŽU). • Dvig ključnih in poklicnih kompetenc (sistem vajeništva, pripravništva in mojstrstva, povečanje števila kadrovskih štipendij in regijskih štipendijskih shem, pedagoške strategije za dvig kompetenc, poklicno usmerjanje in karierna orientacija). • Prenova programov poklicnega izobraževanja in povečanje ugleda poklicnih šol. • Razvoj in implementacija sistema priznavanja kvalifikacij. • Učinkovitost in kakovost visokega šolstva (znižanje osipa, skrajšanje študijskih let, izboljšanje razmerja med številom študentov in profesorjev, skrb izvajalcev programov za kakovostno izvajanje izobraževanja in posodabljanje programov, infrastruktura in oprema izobraževalnih institucij, karierno svetovanje, nadgradnja in izboljšanje sistema notranjih in zunanjih evalvacij, povezovanje sistema izobraževanja in dela za večjo konkurenčnost). • Mobilnost dijakov, študentov in profesorjev znotraj izobraževanja v povezavi s trgom dela ter v mednarodno okolje odprt sistem izobraževanja (predvsem visokega šolstva) ter hkrati mednarodna mobilnost delovno aktivnega prebivalstva, še posebej mladih (kroženje možganov). • Podpora razvoju kulture (vključno z izobraževanjem o umetnosti, z umetnostjo in skozi umetnost) in kreativnih industrij s krepitvijo dostopa do inovativnosti. • Spodbujanje internacionalizacije znanosti in visokega šolstva ter vzpostavitev spodbudnega okolja za pritegnitev odličnih domačih in tujih strokovnjakov.
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Spodbujanje odlične znanosti, aplikativnih raziskovalnih in razvojnih projektov v skladu z razvojnimi prioritetami države kot odgovori na družbene izzive, ki dajejo konkretne rezultate in so uporabne v gospodarstvu – ne glede na to ali raziskave potekajo v zasebnih ali javnih raziskovalnih skupinah. Razvoj in nadgradnja raziskovalne infrastrukture. • Razvoj spretnosti štirih K-jev za 21. stoletje: kreativnost, koooperativnost, komunikacija in kritično mišljenje.
PODJETNOST	<ul style="list-style-type: none"> • Izboljšati normativno okolje v smeri enostavnosti, preglednosti in razumljivosti predpisov. • Povečati vlaganja v R&R (3% BDP) in izboljšati učinkovitost teh vlaganj, med drugim na podlagi evalvacije dosedanjih razvojnih instrumentov, usmerjenih v tehnološka področja in industrijske sektorje. • Nadgraditi podjetniško inovacijsko podporno okolje za podporo tehnološkemu in poslovnemu razvoju podjetij. • Promocija in spodbujanje ustvarjalnosti, podjetništva in inovativnosti ter ustvarjanje pozitivne podjetniške klime, še posebej med mladimi. • Zagotoviti ugodne finančne vire za podporo rasti in razvoju podjetij, vključno s podporo za prestrukturiranje podjetij. • Krepitev podjetništva in inovacij preko spodbujanja razvojnih dejavnosti podjetij, tehnoloških in netehnoloških inovacij, izdelkov z visoko dodano vrednostjo in eko inovacij, inovativnega start up podjetništva, povezovanja in mreženja podjetij med sabo in z institucijami znanja ter preko krepitev razvojnih oddelkov v podjetjih. • Podpora raziskovalno razvojnim dejavnostim in investicijam na prednostnih področjih, ki odgovarjajo na družbene izzive, v skladu s konceptom pametne specializacije. • Zaščita intelektualne lastnine in vključevanje njene uporabe za gospodarski in družbeni napredek. • Zagotoviti ustrezne prometne povezave, izboljšati dostopnost do večjih urbanih središč in turističnih destinacij (povečati konkurenčnost regij/območij), posodobitev javnega potniškega prometa in infrastrukture, potrebne za njegovo izvajanje, zlasti železniške infrastrukture, zmanjšanje emisij toplogrednih plinov iz prometa in izboljšati varnosti v prometu. • Zagotoviti dostopnost širokopasovnih povezav na vsem ozemlju države in pripraviti regionalne učinkovite sheme sofinanciranja izgradnje povezav širokopasovne infrastrukture. • Vlaganje v izgradnjo in modernizacijo energetske infrastrukture za distribucijo in prenos energije, vključno s pametnimi omrežji. • Vzpostavitev spodbudnega okolja za razvoj socialnega podjetništva. • Ciljno spodbujanje internacionalizacije podjetij in zagotavljanje celovite podpore podjetjem pri mednarodnem poslovanju, s posebnim poudarkom na MSP-jih. • Spodbujanje TNI, ter zagotavljanje ustrezne podpore tujim investitorjem. • Spodbujanje razvoja turizma s ciljem dviga kakovosti, konkurenčnosti in učinkovitega ter inovativnega trženja Slovenije kot turistične destinacije. • Spodbujati povezovanje kulturnih in kreativnih industrij z ostalimi sektorji gospodarstva (kultura, turizem, gradbeništvo, podjetništvo, kmetijstvo živilskopredelovalna industrija, gozdarstvo). • Spodbujanje mikro in malih podjetij na podeželju.
ZELENO	<ul style="list-style-type: none"> • Ustvariti mednarodno uveljavljen sektor in nova delovna mesta v proizvodnji in vzdrževanju tehnologij, naprav in storitev na področju učinkovite rabe,

	<p>izkoriščanja obnovljivih virov energije.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zanesljivost oskrbe z energijo s povečanjem energijske učinkovitosti in investicije za doseganjem najvišjega deleža uporabe obnovljivih virov energije za proizvodnjo električne in toplotne energije v EU, delujoč sistem razvoja, financiranja in izvedbe investicij v energijsko učinkovitost (energijska sanacija in obnova stavb v javnem in zasebnem sektorju in prenova sistemov javne razsvetljave, pogodbeno zagotavljanje prihrankov, tehnološka prenova za dvig energijske učinkovitosti podjetij, infrastruktura za distribucijo energije, povečanje energetske učinkovitosti pri gradnji in upravljanju s prometno infrastrukturo). • Uporaba inovativnih okolju prijaznih domačih tehnologij v javnem sektorju za omogočanje vstopa na trg. • Podpora razvoju trajnostne mobilnosti (manjše povpraševanje po mobilnosti, javni prevoz in druge oblike nemotoriziranega prevoza, postopen prenos tovora na železnico, posodobitev cestne infrastrukture za podporo avtobusnemu prevozu in energetske učinkoviti vožnji, podpora uvedbi vozil z nižjimi in nizkimi emisijami CO₂ in drugih onesnaževal, povečanje deleža OVE v prometu). • Ukrepi za povečevanje snovne učinkovitosti, trajnostno gospodarjenje in upravljanje z naravnimi viri (industrijska simbioza, zapiranje snovnih zank). • Razvoj trajnostnega turizma predvsem v zavarovanih in območjih Natura 2000 ter na podeželju, vlaganje v zeleno infrastrukturo in ukrepe za varstvo narave in ohranjanje biodiverzitete ter zagotavljanje sistema biološke varnosti (spodbujanje oblikovanja lokalnih verig dobaviteljev za potrebe turizma), skupaj z izkoriščanje potencialov kulturne dediščine. • Vlaganje v učinkovit in celovit prostorski razvoj, ki bo podpiral izboljševanje konkurenčnosti podjetij, kakovost bivanja in grajenega okolja, povečal intenzivnost prenove in gradnje v urbanih okoljih (sistem e-prostor, celovit razvoj urbanih območij, vključno z urbano prenovo, dvig potresne odpornosti stavb, stanovanjska politika, izboljšanje kakovosti bivanja na degradiranih območjih) in prispeval k zmanjševanju tveganj za nesreče. • Razvoj s kulturo povezanega turizma, ki temelji na vlaganju v kulturno dediščino, javno kulturno infrastrukturo in v regeneracijo urbane kulturne infrastrukture ter na razvoju programov sodobne kulture (pomembno vlogo odigra načrtna kulturno-umetnostna vzgoja v vzgoji in izobraževanju). • Vlaganje v okoljsko infrastrukturo (varna oskrba s pitno vodo, namakanje in zadrževanje, infrastruktura za odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda, preventiva pred naravnimi in drugimi nesrečami, infrastruktura za ravnanje z odpadki, sanacija okoljsko degradiranih območij). • Dvig prehranske samooskrbe, dvig lokalne prehranske samooskrbe in izboljšanje konkurenčnosti kmetijstva, gozdarstva in živilsko predelovalne industrije • Razvoj in prilagajanje kmetijske dejavnosti v luči doseganja okoljskih standardov in prilagajanja podnebnim spremembam, dviga konkurenčnosti (ohranjanje kakovosti in rodnosti tal ter proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč, krepitev zagotavljanja javnih dobrin kmetijstva na področju varstva okolja in ohranjanja kulturne krajine, izkoristiti potencial malih kmetij, medsektorskega povezovanja (npr. kmetijstvo – kultura) spodbujanju in promociji lokalne proizvodnje, povezovanje proizvajalcev v verige z namenom povečevanja količin ekoloških živil, spodbujanje uporabe tradicionalnih znanj, veščin in materialov) in ohranjanje podeželske krajine. • Dvig konkurenčnosti lesne industrije (bolj učinkovito gospodarjenje z
--	--

	<p>gozdovi, oživitev lesno predelovalne industrije, ohranjanje ponora CO₂). Vzpostavitev konkurenčnega okolja za upravljanje državnih gozdov brez dolgoročnih koncesij.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razvoj in prilagoditev trajnostnega ribiškega sektorja, tj. morskega gospodarskega ribolova, akvakulture in predelovalne industrije (diverzifikacija dejavnosti, doseganje novih znanj, sodelovanje med ribiči in znanstveniki, posodobitev objektov, trajnostno upravljanje s prostoživečimi viri v celinskih vodah, lokalni razvoj v povezavi s sektorjem, višja dodana vrednost in večja prepoznavnost ribiških proizvodov, izboljšanje sistema upravljanja z ribištvom in ostale dejavnosti v skladu z reformirano skupno ribiško politiko, celostni razvoj in trajno upravljanje ribiških območij z medsektorskim povezovanjem (npr. ribištvo-kulturna dediščina-turizem). • Spodbujanje celovitega razvoja funkcionalnih urbanih območij in specifičnih prostorov, upravljanje in povezovanje naravnih, prostorskih, kulturnih in gospodarskih potencialov regij.
<p>VKLJUČUJOČA DRUŽBA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izboljšanje kvalitete življenja posameznikov in družin ter povečanje družbene povezanosti (kohezije) in socialne vključenosti vseh skupin prebivalstva. • Zmanjševanje tveganja revščine in povečevanje socialne vključenosti ogroženih in ranljivih skupin prebivalstva (v Sloveniji je v letu 2011 po podatkih SURS pod pragom tveganja revščine živelo 13,6 % ali 273.000 ljudi, poleg njih pa še 113.000 ljudi, ogroženih s socialno izključenostjo, kar skupaj predstavlja 19,3 % populacije – cilj Slovenije je do leta 2020 zmanjšati število oseb, ki živijo v tveganju revščine ali socialne izključenosti iz zdajšnjih 386.000 na 321.000 oseb). • Aktivna politika zaposlovanja usmerjena v kratkoročno in dolgoročno učinkovite ukrepe za povečane zaposljivosti ranljivih skupin prebivalstva in prejemnikov socialnih transferjev ter zmanjševanje dolgotrajne brezposelnosti. Razvoj programov socialne aktivacije, namenjenih motivaciji in grajenju zmožnosti in kompetenc dolgotrajno brezposelnim posameznikom z različnimi težavami. • Večja družbena in socialna vključenost (aktivno vključevanje starejših, upoštevanje njihovih potreb in pobud, osebna in premoženjska varnost, izboljšanje socialnega položaja na podeželju). • Razvoj novih pristopov in sodelovanja institucij na področju zaposlovanja in socialnega vključevanja (ZRSZ, Javni sklad za razvoj kadrov in štipendije, povezava med ZRSZ in CSD, spodbujanje delovanja fundacij na trgu dela, koncesionarji). • Spodbujanje razvoja novih storitev tudi v okviru socialnega podjetništva (zdravstvene storitve; socialnovarstvene storitve, storitve za otroke, mladino in družine, storitve za invalide, storitve dolgotrajne oskrbe, storitve prostega časa in zabave v povezavi s turizmom in kulturo) in novih oblik reševanja socialne problematike (npr. stanovanjske kooperative). • Zmanjševanje energetske revščine z ukrepi za učinkovitejšo rabo energije v socialno šibkih gospodinjstvih. • Povečanje dostopnosti do kakovostnih in učinkovitih zdravstvenih storitev, socialnovarstvenih storitev, storitev za otroke in mladino, storitev za invalide in storitev dolgotrajne oskrbe, ki izhajajo iz potreb uporabnikov in so finančno vzdržne. • Spodbujanje vključevanja invalidov v družbo (z osredotočenostjo na aktivnosti na področjih dostopnosti, sodelovanja, enakosti, zaposlovanja, izobraževanja in usposabljanja, zdravja in rehabilitacije ter socialne

	<p>varnosti).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vzpostavitev integriranega in finančno vzdržnega sistema dolgotrajne oskrbe, ki temelji na medgeneracijski solidarnosti in sodelovanju ter posebej spodbuja razvoj storitev v domačem okolju. • Modernizacija zdravstvenih in socialnih storitev z uporabo informacijsko-komunikacijskih tehnologij. • Spodbudna družinska politika (prejemki in nadomestila, enake možnosti za rast in razvoj otrok, socialna vključenost, storitve). • Spodbujanje aktivnega staranja, ne le med starejšimi, ampak pri vseh generacijah (aktivno in zdravo življenje, zaposlovanje in kvalitetno delovno okolje, vseživljenjsko učenje in vključevanje starejših vanj, kulturno udejstvovanje, ohranjanje mentalne aktivnosti in fizičnega zdravja). • Spodbujanje zgodnejšega osamosvajanja mladih (zagotavljanje stanovanj, skrajšanje časa študija ter čim hitrejša vključitev na trg dela). • Ustrezna stanovanjska politika, ki bo omogočila zgodnejše osamosvajanje mladih in neodvisnost ter socialno vključenost vseh generacij in bo hkrati okoljsko odgovorna. • Uvedba probacijske službe. • Spodbujanje povečanja informacijske pismenosti ter izboljšanja dostopa do IKT in veščin za večjo uporabo IKT. • Krepitev lokalnih razvojnih pobud in razvojnih partnerstev.
<p>UČINKOVIT JAVNI SEKTOR IN PRAVNA DRŽAVA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zagotavljanje visoke stopnje pravne varnosti in človekovih pravic ter odgovornosti. • Pozitivna percepcija zagotavljanja pravnega reda, zaupanja v pravno državo in institucije (hitro in učinkovito upravljanje zadev iz pristojnosti pravosodne uprave, učinkovitejši pregon gospodarske kriminalitete). • Hitro in učinkovito pravno varstvo z ustavo zagotovljenih pravic in svoboščin vseh državljanov (optimizacija mreže sodišč in državnih tožilcev, števila sodnega in podpornega osebja, vzpostavitev ustreznega razmerja med številom kazenskih sodnikov in državnih tožilcev ter številom sodnega in državnotožilskega osebja, elektronsko poslovanje pravosodja). • Boljše poslovno okolje s čimer bo Slovenija izboljšala svoje uvrstitve na mednarodnih lestvicah konkurenčnosti (razvoj elektronskih storitev, deregulacija dejavnosti in poklicev). • Učinkovita in moderna javna uprava (debirokratizacija in racionalizacija delovanja javne uprave, povečanje odprtosti in transparentnosti, informatizacija poslovanja, bolj fleksibilen sistem plač v javnem sektorju, povečanje usposobljenosti javnih uslužbencev, dvig upravljalvske sposobnosti občin in spodbujanje medobčinskega sodelovanja). • Razvoj učinkovitega sistema lokalne samouprave ob ustreznem obravnavanju njene funkcionalne, teritorialne in organizacijske sestavine. • Zagotavljanje visoke stopnje povezljivosti in razpoložljivosti temeljnih podatkovnih zbirk, kvalitete in učinkovite izmenjave podatkov, vključno z optimizacijo procesov in izboljšanjem prenosne infrastrukture. • Preventivno zagotavljanje varnosti (zagotavljanje splošne varnosti in miru, varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, vzpostavitev sistema zagotavljanja kibernetike varnosti, nemoteno delovanje pravosodnega sistema). • Human, varen in učinkovit sistem izvrševanja kazenskih sankcij (probacija, alternativne oblike kazenskega pregona, resocializacija storilcev). • Razvoj ustreznega podpornega in sistemsko-pravnega okolja za razvoj nevladnih organizacij in prostovoljskega dela (večji prispevek nevladnih

	<p>organizacij v strukturi BDP, spodbujanje zaposlovanja in prenos storitev v izvajanje nevladnim organizacijam).</p> <ul style="list-style-type: none">• Krepitev sposobnosti učinkovitega delovanja v institucijah ter soustvarjanja politik Evropske unije ter drugih mednarodnih organizacij.
--	---

V okviru opredeljenih prioritetskih SRS izpostavlja kot bistvena za gospodarski razvoj naslednja tri področja, za katere bo namenjenih 50 % razvojnih sredstev, ki bodo razpoložljiva do leta 2020:

- raziskave in razvoj ter inovacije,
- mala in srednja podjetja,
- zaposlovanje in usposabljanje (mladi in starejši).

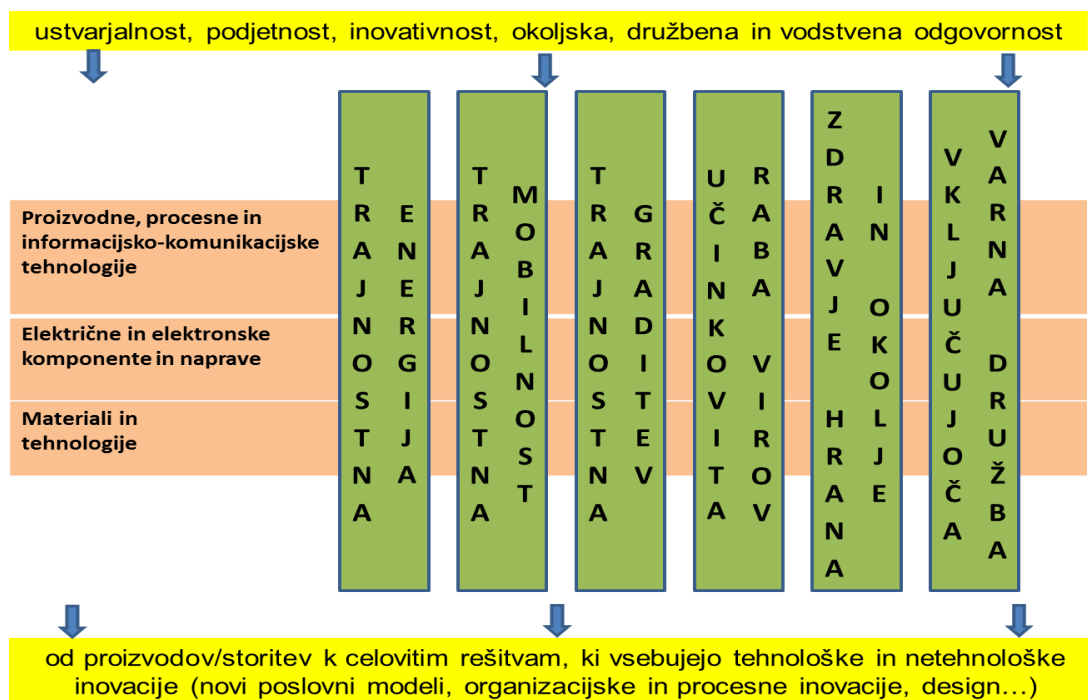
Razvoj mora temeljiti na izboljšanju učinkovitosti rabe vseh virov, človeških, finančnih in naravnih, ter na ustrezni delitvi bremen in ugodnosti ob povečanju zaposlenosti.

2.2.2 Strategija pametne specializacije

Strategija pametne specializacije (v nadaljevanju: SPS) je ena od predhodnih pogojev za potrditev Partnerskega sporazuma in operativnega programa. EK želi preudarno uporabo sredstev kohezijske politike, zato želi, da države članice bolj ciljno uporabijo dodeljena sredstva. V SPS je potrebno zelo jasno navesti prioritete vlaganj na področje raziskav, razvoja in inovacij od leta 2014 do 2020, z načrtom izvedbe, pričakovanimi rezultati in načrtom spremljanja doseganja rezultatov. Identifikacija teh prioritetskih področij upošteva družbene izzive in trende, predvsem pa že razvite kapacitete in kompetence tako gospodarstva kot institucij znanja, ki kot take predstavljajo generatorje rasti in razvoja tako obstoječih kot tudi potencial za razvoj novih dejavnosti. Temelji na strokovnih podlagah, ki utemeljujejo obstoj kompetenc in na prepoznavanju potencialov, priložnosti in potreb »od spodaj navzgor«, v dialogu z nosilci znanja in kompetenc, podjetji, izobraževalnimi, raziskovalnimi in drugimi razvojnimi institucijami, ki izkazujejo potencial v celotni verigi znanja od raziskav do konkurenčnih produktov oziroma celovitih rešitev na trgu, upoštevajoč družbene izzive. Strategija izhaja iz dolgoročne vizije pametne, trajnostne in vključujoče rasti, saj predstavljajo inovacije jedro prizadevanj za preusmeritev slovenskega in evropskega gospodarstva in družbe proti snovno učinkoviti in nizkoogljični prihodnosti. Inovacije, zlasti socialne, so nujne za vključujočo rast, torej za gospodarstvo z visoko stopnjo zaposlenosti, ki krepi socialno in teritorialno kohezijo, ter za oblikovanje ustvarjalnega odziva na družbeno-ekonomsko krizo ter njene posledice. Osnovno podlago za pripravo SPS predstavljata **Raziskovalna in inovacijska strategija Slovenije 2011-2020** (v nadaljevanju: RISS), ki med ukrepi izpostavlja stalno vrednotenje in prepoznavanje področij specializacije, ter **Slovenska industrijska politika 2014-2020** (v nadaljevanju: SIP), ki na osnovi izzivov izpostavlja ključna tehnološka področja ter ključne industrijske sektorje.

SPS ni strategija specializacije samo v visokotehnoloških dejavnostih, ampak predstavlja strategijo za ustvarjanje in dvig dodane vrednosti v vseh dejavnostih (in ne sektorjih »per se«), kjer ima država določene komparativne prednosti (kapacitete, kompetence), in novih področjih, kjer so zaznane tržne priložnosti (trendi), predvsem pa daje možnost za preoblikovanja gospodarstva in ustvarjanje novih, pretežno zelenih delovnih mest. Ob upoštevanju trendov, ki jih nakazujejo družbeni izzivi, SPS podpira celovit pristop k pametni specializaciji: definirana so horizontalna prednostna področja (Proizvodne, procesne in informacijsko komunikacijske tehnologije; Električne in elektronske komponente; Materiali in tehnologije), preko katerih strmimo k reševanju ključnih družbenih izzivov (trajnostna energija, trajnostna mobilnost; trajnostna graditev; učinkovita raba virov; zdravje, hrana in okolje; vključujoča in varna družba), ki so zapisani kot vertikalne prioritete in preko katerih bo pred udejanjanjem finančnih spodbud potrebno dokazati, da obstajajo trgi, ki bodo upravičili vlaganja na ta področja.

Slika 3: Matrika identificiranih ključnih prioritet pametne specializacije

Vir: MGRT, osnutek strategije pametne specializacije, september 2013.

Zgornja matrika predstavlja podporno okolje za širok nabor panog in aktivnosti (tehnološke in netehnološke inovacije). Pomembna izhodišča za vlaganje na področje RRI so ustvarjalnost in v tem kontekstu tudi inovativna ponudba storitev, odgovorno vodenje ter posredno spodbujanje družbene odgovornosti.

2.3 PROGRAMSKI DOKUMENTI

Tudi pri pripravi programskih dokumentov se Republika Slovenija sooča z zaostanki. To še posebej velja za Partnerski sporazum in Operativni program, saj sta oba dokumenta predmet usklajevanj (pogajanj) med Republiko Slovenijo in Evropsko komisijo. Nekateri programski dokumenti se še niso začeli pripravljati (operativni programi za čezmejno sodelovanje z Republiko Avstrijo in z Republiko Madžarsko).

Hkrati s pripravo nacionalnih strateških dokumentov poteka tudi priprava regionalnih razvojnih programov (RRP) na regionalnem nivoju. RRP-ji so vsebinski dokumenti, ki bodo na podlagi ocene stanja v regiji in identificiranih razvojnih potencialov opredelili investicijska področja, v katera bo regija vlagala v naslednjem programskem obdobju z namenom, da doseže specifične cilje, opredeljene na nacionalni ravni. Poleg specifičnih ciljev, ki bodo določeni na nacionalni ravni in h katerim bodo morale prispevati tudi regije z izvajanjem svojih regionalnih razvojnih programov, pa morajo regije, kjer je to mogoče, opredeliti tudi posebne cilje, ki izhajajo iz njihovih specifičnih (regionalnih razvojnih potencialov) oziroma, ki so predmet t.i. pametne specializacije regij. Ker se bodo izbrani projekti iz RRP v veliki meri financirali iz kohezijske politike EU, je potrebno RRP-je pripraviti v skladu s strateškimi usmeritvami EU in Republike Slovenije.

V Sloveniji so z novo zakonodajo s področja regionalnega razvoja (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja; Uradni list RS, št. 57/2012 in Uredbo o regionalnih razvojnih programih; Uradni list RS, št. 69/2012) predvideni spremenjeni postopki pripravljanja in vsebine regionalnih strateških dokumentov.

2.3.1 Partnerski sporazum (predlog)

Slovenija bo v obdobju 2014-2020 razpolagala z okvirno 3,255 mrd. EUR, od česar je 159,8 mio EUR namenjenih Instrumentom za povezovanje Evrope - CEF (za področje prometa) in 64 mio EUR za programe Evropskega Teritorialnega Sodelovanja (ETS). Slednje (64 mio EUR) v razrez sredstev po prioritetah ni vključeno. Sredstva ETS se namreč na ravni EU dodelijo državam glede na to, v katerih programih sodelujejo in glede na število prebivalcev. Vsaka država zatem razporedi sredstva po posameznih programih. V skupni znesek za posamezni program ETS je poleg zneska slovenskega prispevka EU sredstev (Evropski sklad za regionalni razvoj - ESRR) še prispevek EU sredstev (ESRR) sodelujočih držav in obvezni del nacionalnega sofinanciranja. Skupen znesek sredstev v tabeli tako znaša 3,191 mrd EUR. V razpoložljiva sredstva so vključena tudi sredstva Pobude za zaposlovanje mladih.

Skupaj sredstva za Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) in Evropski socialni sklad (ESS) so bila razdeljena med obema kohezijskima regijama, na podlagi enotne EU metodologije. Za osnovno delitev med ESRR in ESS so upoštevane razlike v razvitosti regij,

potrebe in stanje na trgu dela ter napovedano povečevanje stopnje tveganja revščine. V Zahodni kohezijski regiji bo namenjenih 40 % sredstev za ESS in 60 % sredstev za ESRR, v Vzhodni kohezijski regiji pa 70 % sredstev za ESRR in 30 % sredstev za ESS. To pomeni, da bo za Zahodno kohezijsko regijo na voljo 855 mio EUR, za Vzhodno kohezijsko regijo pa 1,271 mrd EUR. Kohezijski sklad (KS) se ne deli na vzhod in zahod (skupno bo Slovenija upravičena do 1,055 mrd EUR). Dejstvo je, da bo v Zahodni kohezijski regiji veliko manj razpoložljivih sredstev, kar pomeni nujnost še večje osredotočenosti sredstev. V operativni program je vključena tudi posebna prednostna os namenjena Pobudi za zaposlovanje mladih, za ukrepe za mlade v Vzhodni kohezijski regiji (10 mio EUR-sredstva ESS).

Predlog Partnerskega sporazuma opredeljuje tematske cilje, na katere se bo Slovenija osredotočila v obdobju 2014-2020. K doseganju zastavljenih ciljev na področju izbranih tematskih ciljev bodo predvsem prispevali strukturni sklada (ESRR, ESS), Kohezijski sklad, Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP) ter Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo.

Tabela 4: Izbrani tematski cilji kohezijske politike v Sloveniji v obdobju 2014-2020 z obrazložitvijo

TEMATSKI CILJ	INVESTICIJSKA PODROČJA	Utemeljitev izbora tematskega cilja	PRIČAKOVANI REZULTATI za posamezen sklad EU (KVALITATIVNO)
(1) Krepitev raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij	<p>Izboljšanje infrastrukture za raziskave in inovacije ter zmogljivosti za razvoj odličnosti v raziskavah in inovacijah ter promocija kompetenčnih centrov, zlasti tistih v evropskem interesu</p> <p>Spodbujanje naložb podjetij v inovacije in raziskave ter vzpostavljanjem povezav in sinergij med podjetji, centri za raziskave in razvoj in visokošolskim izobraževanjem..</p>	<p>Eden ključnih izzivov za povečanje konkurenčnosti Slovenije je izboljšanje vpliva raziskav na gospodarstvo. Nizko produktivnost je mogoče pripisati tudi premalo učinkovitemu trikotniku znanja in premajhni vlogi netehnoloških in družbenih inovacij pri dvigu dodane vrednosti in premajhni inovacijski sposobnosti gospodarstva. V Sloveniji moramo povečati učinkovitost raziskovalne dejavnosti in njenega vpliva na gospodarski in družbeni razvoj, zlasti s spodbujanjem raziskovalno razvojnih dejavnosti in investicij na prednostnih tehnoloških in industrijskih področjih, ki odgovarjajo na družbene izzive, ter s tesnejšim sodelovanjem med vsemi relevantnimi deležniki povečati delež inovacijsko dejavnih podjetij v državi. Če želi Slovenija zagotoviti pogoje za doseganje globalne konkurenčnosti (odličnosti) na celotni verigi znanja so nujni tudi ustrezni infrastrukturni pogoji, tako z zagotavljanjem lastnih kapacitet, kot tudi povezovanjem obstoječih v mednarodne grozde raziskovalne infrastrukture.</p>	<p>Dvig deleža izvoza visokotehnoloških izdelkov v Slovenskem izvozu (SURS)/ESRR</p> <p>Dvig bruto dodane vrednosti na zaposlenega (SURS)/ESRR</p> <p>Dvig deleža inovacijsko aktivnih podjetij (SURS)/ESRR</p>

<p>(3) Izboljšanje konkurenčnosti MSP</p>	<p>Spodbujanje podjetništva, zlasti z omogočanjem lažje gospodarske izrabe novih idej in spodbujanjem ustanavljanja novih podjetij, vključno s podjetniškimi inkubatorji</p> <p>Razvoj in izvajanje novih poslovnih modelov za MSP, zlasti za internacionalizacijo</p>	<p>Krepitev podjetništva, inovacij in s tem tehnološkega razvoja je ključni vzvod za rast produktivnosti ter posledično rast gospodarstva in njegovo konkurenčnost. Med ključnimi ovirami za rast in razvoj podjetij je dostop do finančnih virov, zato bo ključen element za spodbujanje rasti in razvoja MSP prav oblikovanje ustreznih finančnih instrumentov za ta namen. V Sloveniji je rast BDP preveč odvisna od nizko tehnološke industrije in tradicionalnih storitev, ki omejujejo konkurenčnost gospodarstva. Zato želimo povečati delež inovativnih podjetij in dvigniti tehnološko zahtevnost izdelkov in storitev ter izboljšati snovno in energetske učinkovitost za prehod Slovenije v krožno, nizkoogljično gospodarstvo. Na podlagi usmeritev Strategije pametne specializacije bo podprt razvoj novih za globalni trg zanimivih proizvodov in storitev, ki bodo omogočili napredovanje v verigi ustvarjanja dodane vrednosti. Pri tem je treba nameniti pozornost tudi pomenu na znanju temelječih storitev in ne-tehnoloških inovacij za dvig dodane vrednosti predelovalnih dejavnosti. K vsem navedenim usmeritvam bo prispevala uveljavitev načela družbene odgovornosti podjetij in institucij.</p>	<p>Dvig dodane vrednosti v MSP(SURS)/ESRR in ESS</p> <p>Dvig deleža prebivalstva, ki se ukvarja s podjetništvom (SURS)/ESRR in ESS</p> <p>Višja snovna produktivnost (SURS)/ESRR in ESS</p> <p>Dvig obsega izvoza (SURS)/ESRR in ESS</p>
<p>(4) Podpora prehodu na nizkoogljično gospodarstvo v vseh sektorjih</p>	<p>Spodbujanje proizvodnje in distribucije obnovljivih virov energije</p> <p>Podpora energetske učinkovitosti in uporabi obnovljivih virov energije v javni infrastrukturi vključno v javnih stavbah in stanovanjskem sektorju</p> <p>Razvoj in izvedba pametnih distribucijskih sistemov z nizkimi in srednjimi napetostmi</p> <p>Spodbujanje nizkoogljičnih strategij za vse vrste območij, zlasti za urbana</p>	<p>Slovenija lahko s pospešenimi vlaganji predvsem na področja, kjer ima velik potencial OVE (voda, les, geotermalna energija in sonce) doseže nacionalni cilj, ki ga ima v okviru podnebno energetskega paketa (25 % OVE v končni rabi energije). Od cilja, ki ga mora doseči je bila Slovenija v letu 2011 oddaljena za dobrih 6 o.t.. Ključni vzvod za doseganje ciljev v okviru podnebno energetskega paketa je tudi povečanje učinkovite rabe energije predvsem z vlaganji v energetske učinkovite obnovo in trajnostno gradnjo stavb. Spodbujani bodo še ukrepi za upravljanje z energijo v javnem sektorju, energetske pogodbeništvu ter vzpostavitev razvojne sheme gospodarstvu pri vstopu zelenih energetskih izdelkov in storitev na trg. K zniževanju emisij toplogrednih plinov lahko bistveno prispevajo tudi pametna aktivna omrežja, ki predstavljajo pomembno globalno tržno nišo in omogočajo</p>	<p>Večji delež obnovljivih virov v skupni rabi energije (SURS)/KS</p> <p>Povečanje energetske učinkovitosti v sektorju gospodarstva (industrija, MSP)/KS</p> <p>Nižji delež cestnega prometa v blagovnem prometu (SURS)/KS</p> <p>Povečanje obsega</p>

Podpora za projekt Izdelava orodij za policentričen razvoj - finančni okvir v sklopu projekta Poly5

	območja, vključno s spodbujanjem trajnostne mobilnosti v mestih in prilagoditvenimi ukrepi za blažitev podnebnih sprememb	aktivno vključevanje odjema in razpršene proizvodnje ter uvedbo novih naprednih storitev za odjemalce na nizkonapetostnem elektroenergetskem omrežju. Pomembno področje za prehod v nizkoogljično družbo je tudi izboljšanje stanja na področju trajnostne mobilnosti in uporabe javnega potniškega prometa, ki je v Sloveniji izredno slabo, kar se odraža v številnih problemih (okolje, gneča, zdravje, itd.). Ključni izziv bo zaustaviti trend prehajanja na osebni promet in oblikovati privlačne celostne rešitve, kjer se bodo prepletala vlaganja v infrastrukturo za delovanje integriranega javnega potniškega prometa, v ukrepe upravljanja mobilnosti in razvoj rešitev za t.i. pametno mobilnost.	javnega potniškega prometa (SURS)/ESRR Nižja količina izpustov CO ₂ iz prometa (SURS)/ESRR
(5) Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter preprečevanja in obvladovanja tveganj	Podpora namenskim naložbam za prilagajanje podnebnim spremembam Spodbujanje naložb za obravnavo posebnih tveganj, zagotovitev pripravljenosti na nesreče in razvoj sistemov obvladovanja nesreč	Zaradi posledic podnebnih sprememb se v zadnjih letih soočamo s pogostejšim in izrazitejšim pojavom hidroloških ekstremov na celotnem območju Slovenije, zaradi česar je velika tudi škoda. V Sloveniji so že določena najbolj ogrožena območja pomembnega vpliva poplav in na katerih bomo vlagali v ukrepe za preprečevanje poplav in tako bistveno prispevali k zmanjševanju posledic tovrstnih nesreč.	Nižji delež prebivalcev, ki živijo na poplavno ogroženih območjih (Inštitut za vode RS)/KS
(6) Varstvo okolja in spodbujanje učinkovite uporabe virov	Obravnava znatnih potreb po naložbah v sektor odpadkov za izpolnitev zahtev okoljske zakonodaje Obravnava znatnih potreb po naložbah v vodni sektor za izpolnitev zahtev okoljske zakonodaje Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in tal ter spodbujanje ekosistemskih storitev, vključno z omrežjem NATURA 2000 in zelenimi infrastrukturami	Varovanje stanja ohranjene narave ter odgovorna in trajnostna raba naravnih virov sta ključna pogoja za kakovost bivanja in blagostanje prebivalcev Slovenije. Trajnostna potrošnja z učinkovito rabo virov je nujen pogoj za prehod v nizkoogljično družbo, gospodarno z viri. Za doseganje boljšega stanja okolja bomo morali do konca urediti ustrezno okoljsko infrastrukturo za področje pitne vode, odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda in odpadkov. Izboljšati bomo morali izvajanje različnih varstvenih režimov za ohranjanje biotske raznovrstnosti, saj se je ohranitveno stanje številnih habitatov in vrst v poslabšalo v razmeroma kratkem času, kar lahko negativno vpliva na dolgoročno zagotavljanje naravnih virov (tudi prehranskih) in ekosistemskih storitev. Poleg tega pa na ta način v Sloveniji lahko izgubimo eno od primerjalni prednosti, ki predstavlja izjemen	Manjša količina nastalih odpadkov (SURS)/KS Dvig deleža recikliranih komunalnih odpadkov Večja kakovost vodotokov (ARSO)/KS Ugodnejše stanje ohranjenosti vrst za evropsko pomembne vrste (Zavod RS za

Podpora za projekt Izdelava orodij za policentričen razvoj - finančni okvir v sklopu projekta Poly5

	Ukrepi za izboljšanje mestnega okolja, vključno s sanacijo opuščanih industrijskih zemljišč in zmanjšanja onesnaženosti zraka	potencial predvsem pri razvoju turizma in s turizmom povezanih dejavnosti. Mesta ostajajo neizkoriščeni potenciali gospodarskega razvoja. Na račun suburbanizacije v Sloveniji se več neracionalna raba prostora v urbanih območjih pa ostajajo neizkoriščene tudi velike degradirane površine in soseske, ki jih je z urbano prenovo možno aktivirati in s tem pospešiti nove investicije in zagotavljanje novih delovnih mest. Zaradi netrajnostne mobilnosti je onesnaževanje zraka je v gosto naseljenih krajih velik problem, ki ga bo treba ustrezno rešiti.	varstvo narave)/ESRR Manjši delež urbanega prebivalstva izpostavljenega onesnaženosti zraka z delci (Eurostat)/KS in ESRR
(7) Spodbujanje trajnostnega prevoza in odprava ozkih grl v ključnih omrežnih infrastruktura	Razvoj celostnega, visokokakovostnega in interoperabilnega železniškega sistema Izboljšanje regionalne mobilnosti s povezovanjem sekundarnih in terciarnih prometnih vozlov z infrastrukturo TEN-T Podpiranje multimodalnega enotnega evropskega prometnega območja z vlaganjem v vseevropsko prometno omrežje (TEN-T) (KS)	Indeks globalne konkurenčnosti, ki ga izračunava World Economic Forum, vsebuje tudi sklop kazalcev za kakovost infrastrukture. V zadnji raziskavi 2012-13 se Slovenija po razvitosti infrastrukture uvršča na 35. mesto med 144 državami in na 15. mesto med državami EU-27. Zaradi intenzivnega investiranja v avtocestno infrastrukturo so v preteklem obdobju zelo zaostajale investicije v železniško infrastrukturo, zato je konfiguracija železniških prog zastarela in za sodoben železniški promet ni več ustrezna, vlaganja so potrebna tudi za prilagoditev javne železniške infrastrukture sodobnim zahtevam potrošnikov. Problematična je tudi majhna kapaciteta prog in nekonkurenčnost omrežja v primerjavi s sosednjo Avstrijo, s katero konkuriramo na V. koridorju. Zaradi zagotavljanja ustrezne pretočnosti bomo morali dograditi manjkajoče odseke na TEN-T, in nadaljevati z vlaganji v razvoj ustrezne pristaniške infrastrukture.	Povečanje deleža železniškega blagovnega prometa/KS
(8) Promocija zaposlovanja in podpora mobilnosti delovne sile	Dostop do zaposlitve za iskalce zaposlitve, vključno z lokalnimi zaposlitvenimi pobudami Prilagodljivost delavcev, podjetij in podjetnikov na spremembe Krepitev aktivnosti za povečanje transnacionalne mobilnosti delovne sile	Gibanja in napovedi kažejo na slab položaj na trgu, zato je že v strateški usmeritvah razvoja določeno, da so ukrepi povezani s povečanjem zaposlovanja prioritetni. Predvsem je potrebno vlagati in ustvarjati priložnosti za nova delovna mesta skupaj z drugimi ukrepi na področju tehnološkega vlaganja, okolja, razvoja podeželja in regijskih projektov. Za izboljšanje strukture na trgu dela je predvsem pomembno pozornost nameniti starejšim, mladim, dolgotrajno brezposelnim, manj izobraženim ter prilagodljivosti zaposlenim in podjetjem izvajati in dopolnjevati	Znižanje stopnje registrirane brezposelnosti/ESS

		<p>programe za njihovo hitro aktivacijo. Mladi so tud večinoma zaposleni na podlagi pogodb za določen čas, za njih pa je značilna tudi velika vključenost v terciarno izobraževanje po 24 letu starosti, pri vstopu na trg dela pa jim primanjkujejo ustrezne delovne izkušnje in znanja. Sorazmerno nizko je tudi zavedanje delodajalcev o pomenu kakovosti položaja delavca in njegovega počutja za kakovost delovnega procesa v celoti in o vplivu stresa na kakovost opravljenega dela. Za učinkovito doseganje navedenih ciljev je potrebno krepiti institucije na trgu dela in socialni dialog.</p>	
<p>(9) Spodbujanje socialnega vključevanja in boja proti revščini</p>	<p>Aktivno vključevanje za izboljšanje zaposljivosti Krepitev dostopa do cenovno sprejemljivih, trajnostnih in visoko kakovostnih storitev, vključno z zdravstvenimi in socialnimi storitvami splošnega interesa Investicije v zdravstveno in socialno infrastrukturo, ki prispeva k nacionalnemu, regionalnemu in lokalnemu razvoju, zmanjšuje neenakosti v zdravju in prehod z institucionalnih na skupnostne storitve Pospeševanje socialnega gospodarstva in socialnih podjetij</p>	<p>Posledice gospodarske krize v Sloveniji so povečale delež oseb, ki se srečujejo z revščino in materialno prikrajšanostjo. Predvsem je zaskrbljujoč slab trend na tem področju, saj se zadnja leta povečuje število brezposelnih oseb in število oseb, ki prejemajo denarno socialno pomoč. Število zadnjih v letu 2012 zaradi spremembe zakonodaje sicer stagnira, pri čemer ostaja zaskrbljujoče predvsem dejstvo, da se med prejemniki denarne socialne pomoči povečuje delež dolgotrajnih prejemnikov. Dolgotrajno brezposelne osebe in osebe, ki prejemajo socialne transferje, je potrebno aktivirati z različnimi programi. Potrebno pozornost je treba nameniti večji socialni vključenosti tudi drugih ranljivih skupin in jih vključevati v programe. Izbor cilja se nanaša tudi na demografska gibanja v Sloveniji, ki zaradi staranja prebivalstva narekujejo ukrepe povezane z starejšimi, predvsem dolgotrajno oskrbo z integriranimi zdravstvenimi in socialnimi storitvami. Ker v Sloveniji kljub podaljševanju pričakovane življenjske dobe ne beležimo rasti pričakovanih zdravih let življenja, je potrebno dati poudarek tudi zdravstveni preventivi in krepitvi zdravega življenjskega sloga.</p>	<p>Zmanjšanje števila revnih in/ali socialno izključenih/ESS Integriran razvoj zdravstvenih in socialnih storitev v skupnosti na področju dolgotrajne oskrbe/ESS Daljše obdobje pričakovanih let zdravega življenja (SURS)/ESS</p>
<p>(10) investiranje v izobraževanje, spretnosti in vseživljenjsko</p>	<p>Boljši dostop do vseživljenjskega učenja, izpopolnjevanjem spretnosti in kompetenc delovne sile ter povečevanjem odzivnosti sistemov</p>	<p>Za učinkovitejše prehode iz in v izobraževalni sistem ter sistem usposabljanja na trg dela je potreben kakovosten sistem izobraževanja, ki je povezan s potrebami na trgu dela, nudi in povečuje kompetence in znanja posameznikom. Slovenija se</p>	<p>Dvig deleža vključenosti v vseživljenjsko učenje ciljnih skupin (starejših</p>

<p>učenje</p>	<p>izobraževanja in usposabljanja na potrebe trga dela; vključno z izboljšanjem kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter vzpostavitvijo in razvojem shem učenja na delovnem mestu in pripravništva, kot so dualni sistemi učenja</p> <p>Izboljšanje kakovosti, učinkovitosti in odprtosti terciarnega in enakovrednega izobraževanja za doseg višjih stopenj udeležbe in uspešnega zaključka izobraževanja</p> <p>Vlaganje v spretnosti, izobraževanje ter vseživljenjsko učenje z razvojem izobraževalne infrastrukture</p>	<p>mora zato spopasti z vrzeljo med usposobljenostjo delavcev in potrebami trga dela z izboljševanjem privlačnosti ustreznega poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter z nadaljnjim razvojem sodelovanja z deležniki pri ocenjevanju potreb na trgu dela. Zato je potrebno vlaganje v usposobljenost ljudi, v moderen in kakovosten sistem formalnega in neformalnega izobraževanja, povečevanju kompetenc in večjo vključenost, predvsem starejših v vseživljenjsko izobraževanje.</p>	<p>in nizko izobraženih delavcev ter dolgotrajno brezposelnih) (SURS)/ESS</p> <p>Zmanjšanje stopnje NEET (not in employment, education or training) (Eurostat)/ESS</p> <p>Dvig stopnje zaposlenosti vseh terciarno izobraženih (SURS)/ESS</p>
<p>(11) izboljšanje institucionalnih zmogljivosti in učinkovita javna uprava</p>	<p>Naložbe v institucionalne zmogljivosti ter v učinkovitost javne uprave in javnih storitev za zagotovitev reform, boljše zakonodaje in dobrega upravljanja</p>	<p>V Sloveniji obstaja potreba po izboljšanju učinkovitosti javne uprave ter institucionalnih zmogljivosti na vseh ravneh, tudi v delu, ki ga mora prispevati učinkovito upravljanje s človeškimi viri. Javna uprava mora imeti zmogljivosti, ki se zahtevajo za izvajanje strategije in sicer od učinkovitega vodenja do ustreznih znanj in veščin ter kompetenc zaposlenih v osrednji javni upravi. Notranjo učinkovitost poslovanja mora prav tako izboljšati z optimizacijo poslovnih procesov, z uporabo sodobnih IKT orodij, usposabljanjem izvajalcev javnih storitev za njihovo uporabo, z višanjem stopnje informatizacije ter boljšim izkoriščanjem in povezovanjem obstoječih informacijskih sistemov. V skladu s Priporočili Evropskega Sveta mora Slovenija pospešiti reformo reguliranih storitev in pri tem znatno zmanjšati ovire za vstop v te poklice. V Slovenijo obstaja negativna percepcija glede zagotavljanja pravnega reda in zaupanja v pravo in institucije pravosodja, zato je nujno potrebno izvesti optimizacijo strukture</p>	<p>Pravočasno in učinkovito izvajanje funkcij pravosodja in skrajšanje pričakovanega časa rešitve sodne zadeve (sodna statistika MP)/ESS</p> <p>Znižanje stroškov poslovanja/ESS Znižanje zakonodajnih bremen/ESS</p> <p>Povečanje prihodkov NVO v strukturi</p>

Podpora za projekt Izdelava orodij za policentričen razvoj - finančni okvir v sklopu projekta Poly5

		delovanja pravosodnega sistema in ukrepe, ki prispevajo k skrajšanju sodnih zaostankov. Poleg tega mora izboljšati tudi poslovno okolje, vključno z zagotovitvijo neodvisnosti agencije za varstvo konkurence ter zagotovitvijo njenega zadostnega in neodvisnega financiranja. V tem kontekstu je izjemnega pomena tudi skrajšanje trajanja sodnih postopkov na prvi stopnji v civilnih in gospodarskih sodnih zadevah ter števila primerov, ki čakajo na obravnavo, zlasti v zadevah, ki se nanašajo na izvrševanje. V povezavi s trgom dela je treba oblikovati sistem za uspešnejše usklajevanje potreb in ponudbe na trgu dela. Ustrezno moramo okrepiti tudi vlogo nevladnega sektorja.	BD/ESS Izboljšanje institucionalne konkurenčnosti Slovenije/ESS
Pobuda za zaposlovanje mladih	Vzdržno vključevanje mladih, ki niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposablajo, na trg dela	V okviru Operativnega programa načrtujemo pripravo posebne prednostne osi, ki bo namenjena mladim in bi združevala različne tematske cilje. Tako bi zagotovili ustrezne sinergije med ukrepi s področij, zaposlovanja, izobraževanja in podjetništva (Program za mlade). V to prednostno os bi vključili tudi Pobudo za mlade.	Več vključeni mladih

Predlog Partnerskega sporazuma poudarja še dva vidika, ki sta zelo pomembna za razvoj Osrednjeslovenske regije:

1. Celostni pristop k teritorialnemu razvoju: usklajevanje politik, razvojna specializacija posamezne regije.
2. Oblikovanje treh instrumentov celostnih teritorialnih naložb CTN (enega v Vzhodni Sloveniji in dveh v Zahodni Sloveniji), ki so osredotočeni na urbana središča mednarodnega pomena, vključno z CTN urbanega območja »Ljubljana«:
 - glavno mesto, potencial v mednarodnem prostoru zaradi svoje vloge v državi,
 - največje število prebivalcev (šibek MEGA) in največje zaposlitveno središče – veliko število dnevniških migracij,
 - središče najvišjih funkcij v državnem in oskrbnem smislu – za določene funkcije je gravitacijsko območje celotna Slovenija,
 - križišče prometnih koridorjev TEN,
 - univerzitetno in kulturno središče,
 - na meddržavni ravni se povezuje s tujimi državnimi in regionalnimi središči.

Tabela 5: Predvidene aktivnosti znotraj trajnostnega razvoja urbanih območij

Razvojna aktivacija oziroma steber CPTR	Tematski cilj
Trajnostni razvoj urbanih območij (TRUO)	Podpora prehodu v nizkoogljično gospodarstvo v vseh sektorjih (4)
	Spodbujanje blaženja podnebnih sprememb ter preprečevanja in prilagajanja nanje ter preprečevanja in obvladovanja tveganj (5)
	Varstvo okolja in spodbujanje učinkovite in trajnostne rabe virov (6)
	Spodbujanje trajnostnega prometa in odprava ozkih grl v ključnih omrežnih infrastrukturah (7)
	Spodbujanje zaposlovanja in mobilnosti delovne sile (8)
	Spodbujanje socialnega vključevanja in boja proti revščini (9)

2.3.2 Operativni program

Z vlaganjem sredstev Strukturnih skladov želimo zagotoviti, da bo Slovenija prispevala k izpolnjevanju naslednjih ciljev:

- Dvig konkurenčnosti in inovacijskega potenciala slovenskega gospodarstva;
- Zvišanje zaposlenosti ženskih in moških predvsem v ključnih ciljnih skupinah (mladi, starejši, dolgotrajno brezposelni);
- Doseganje nacionalnih ciljev na področju podnebno energetskega paketa;
- Zmanjšanje števila oseb, ki se soočajo z visokim tveganjem revščine in socialne izključenosti.

Ključnega pomena za doseganje nacionalnih vrednosti za cilje EU 2020, je dosledna uporaba načela učinkovitosti, ki pa mora veljati za vse oblike kapitala:

- gospodarskega, ki se krepi s povečevanjem dodane vrednosti;

- družbenega, ki se krepi s povečevanjem znanja, kreativnosti, ustvarjalnosti, vključevanjem civilne družbe in učinkovitostjo družbenih storitev;
- naravnega kapitala, ki se krepi z s povečevanjem okoljske učinkovitosti in zagotavljanjem ekosistemskih storitev ob ohranjanju naravnih virov.

Z vloženimi sredstvi Evropske kohezijske politike želimo v naslednjem sedemletnem obdobju:

- spodbuditi rast in razvoj malih in srednje velikih podjetij in prestrukturiranje gospodarstva/industrije v smeri visokotehnološkega razvoja, ki ga določa povpraševanje na trgu in ki ustvarja izdelke, storitve in tehnologije z visoko dodano vrednostjo in ki izkorišča razvojne potencialne IKT;
- razviti in izkoristiti tržni potencial raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti vseh akterjev;
- izkoristiti naravne potencialne države (les, narava, voda, obnovljivi viri energije) in doseči okoljsko odgovoren razvoj, tako horizontalno z vključevanjem okoljskih vidikov v vse ukrepe/programme, pa tudi vertikalno s posebej za to področje oblikovanimi programi/ukrepi, ki bodo prispevali h prehodu Slovenije v nizkoogljično družbo, gospodarno z viri;
- izkoristiti in izboljšati obstoječo infrastrukturo, da izboljšamo dostop do trga dela, potrošnikov in dobavnih verig za podjetja;
- izkoristiti človeški kapital in znanje in izboljšati usklajenost med ponudbo in povpraševanjem po znanjih in kompetencah na trgu dela in odpraviti ovire pri dostopu in napredovanju na trgu dela;
- zmanjšati delež prebivalcev Slovenije, ki se soočajo s tveganjem revščine;
- povečati vključenost starejših na trg dela in razviti (nove) storitev dolgotrajne oskrbe;
- okrepiti zdravje ter spodbuditi zdrav in aktiven življenjski slog v celotnem življenjskem obdobju, vključno z zmanjševanjem neenakosti v zdravju;
- povečati učinkovitost delovanja javne uprave in pravosodnih organov ter povečati vlogo nevladnih organizacij pri spodbujanju družbene kohezivnosti in izvajanju javnih storitev.
- spodbujati teritorialni razvojni dialog in prispevati k skladnemu regionalnemu razvoju, ki izkorišča specifične potencialne in izzive regij.

Prioritete strukturnih skladov se bodo osredotočale na ukrepe, s katerimi bomo dosegli namen in cilje in sicer tako, da bomo izkoristili identificirane razvojne priložnosti in potencialne in odpravili ovire ter slabosti. Pozornost bo namenjena zagotavljanju horizontalnih načel spodbujanja enakosti med ženskami in moškimi ter enakih možnosti in nediskriminacije. Osredotočali se bomo na tiste ukrepe pri katerih je jasen njihov vpliv/prispevek k širšemu razvoju, tudi v smislu celostnega pristopa k teritorialni koheziji. V tem kontekstu bomo sredstva Strukturnih skladov v obdobju 2014-2020 vlagali predvsem v:

- nadaljnji razvoj in spodbujanje odličnosti na področju inovacij in izgradnja družbe inoviranja in znanja v vseh sektorjih gospodarstva in iskanje novih priložnosti v mednarodnem okolju;
- potencial, ki ga imamo v raziskovalni sferi na perspektivnih področjih in v skladu z usmeritvami pametne specializacije oblikovali jedra odličnosti v svetovnem merilu z namenom, da omogočimo razvoj in trženje novih in prihajajočih tehnologij, ter tako odgovarjamo na ključne družbene izzive;
- razvoj novih in rast obstoječih MSP in sicer tako, da bomo zagotovili primeren dostop do finančnih virov, ter istočasno razvili ustrezno podporno okolje na ravni države in v regijah, ki se bo sposobno prilagajati specifičnim potrebam določenih skupin podjetij in območij ter spodbujati medsebojno povezovanje podjetij in drugih pomembnih akterjev (npr. raziskovalne sfere) za izgradnjo vrednostnih verig in povečanja dodane vrednosti končnih izdelkov, kar bo pripomoglo k izboljšanju globalne konkurenčnosti Slovenije. Posebni ukrepi in programi bodo namenjeni tudi razvoju in krepitvi socialnega podjetništva, ter ukrepom za razvoj podjetništva v določenih ciljni skupinah (npr. mladi, ženske).
- izboljšanje poslovnega okolja, odpravo administrativnih ovir, boljšo regulacijo storitev oziroma poklicnih kompetenc in reformo reguliranih storitev ter zmanjšanje ovir za vstop v te poklice, ter povečanjem učinkovitosti delovanja pravosodnih organov (sodni zaostanki, sodne zadeve v zvezi s stečajnimi postopki, pravočasno in učinkovito reševanje slabih posojil), ki preprečujejo bolj dinamično podjetniško dejavnost in dostop do novih trgov in priliv tujega kapitala v Slovenijo ter izboljšanim dostopom do poslovnih lokacij;
- višanje delovne aktivnosti in zmanjševanje stopnje brezposelnosti predvsem med mladimi s terciarno izobrazbo in starejšimi ter nizko kvalificiranim osebam dolgotrajno brezposelnimi zaradi izboljšanja gospodarske dejavnosti, prilagajanjem ukrepov aktivne politike zaposlovanja in povečanjem njihove učinkovitosti;
- boljšo odzivnost sistema izobraževanja in usposabljanja za potrebe zaposlovalcev, povečanjem privlačnosti poklicnega izobraževanja in programov za odpravo neuskkljenosti kvalifikacij in potreb na trgu dela, dvig kakovosti vseživljenjske kariere orientacije na vseh ravneh izobraževanja in po njem s poudarkom na praktičnem izobraževanju in usposabljanju. Izboljšali bomo tudi kakovost visokošolskega izobraževanja in razvijali ustrezne programe izobraževanja in usposabljanja na področjih, ki jih bomo identificirali v okviru Strategije za pametno specializacijo in na področju KET in tako postavili temelje za boljšo usklajenost med potrebami in ponudbo na trgu dela tudi v prihodnosti.
- učinkovito rabo naravnih (obnovljivih in neobnovljivih) virov, vključno z racionalno rabo prostora, v povezavi spodbujanjem raziskav, pilotnih projektov, razvojem vrednostnih verig z visoko dodano vrednostjo, uporabo tehničnih znanj in tehnologij z namenom dolgoročnega ohranjanja in trženja teh virov;

- aktivacijo, socialno vključevanje in zmanjševanje neenakosti dostopa do javnih zdravstvenih in socialnih storitev;
- bolj učinkovito izvajanje predpisov s pomočjo boljšega uveljavljanja oziroma izvajanja sprejete zakonodaje (inšpekcijski nadzor) in boljše upravljanje s človeškimi viri v javnem sektorju vključno z dvigom določenih kompetenc javnih uslužbencev (npr. javno naročanje).

Slovenija bo kljub delitvi na dve kohezijski regiji pri pripravi programov in ukrepov oblikovala enoten pristop in za vse prednostne osi pripravila nacionalne programe in ukrepe, ki bodo prispevali tudi k skladnemu teritorialnemu razvoju in bodo relevantni za obe kohezijski regiji. Le tako bomo lahko, gledano nacionalno, prispevali k doseganju ciljev strategije EU 2020 in pri ključnih kazalnikih izboljšali položaj Slovenije. Enoten pristop za izvajanje ukrepov v obeh regijah je pomemben predvsem zato, ker je Slovenija zaradi posledic ekonomske krize med najbolj prizadetimi državami članicami EU, zaradi česar se na posameznih razvojnih področjih razlike med vzhodno in zahodno kohezijsko regijo zmanjšujejo. Z vlaganji bomo tako poskusili preprečiti nadaljevanje poslabševanja stanja kazalcev v zahodni kohezijski regiji in z izdatnejšo podporo pri izvajanju ukrepov pospešili približevanje vzhodne kohezijske regije povprečju razvitosti EU. Na ta način bomo izkoristili večjo absorpcijsko sposobnost sredstev Osrednjeslovenske regije v zahodni kohezijske regiji, pri čemer bo poseben izziv zagotoviti zadostna vlaganja tudi v preostalem delu te kohezijske regije. Z enotnim pristopom za vse prednostne osi na ključnih področjih povečali tudi absorpcijsko sposobnost vzhodne kohezijske regije, poleg tega pa bomo tako zmanjšali breme upravljanja.

Za EK regionalna delitev pomeni delitev na dve kohezijski regiji in ne delitev na 12 statističnih regij. Komisar Hahn je ob obisku Slovenije septembra jasno izpostavil, da EK ne bo dovolila regijskih kvot. Torej uvajanja regijskih kvot, kot je bila praksa v obdobju 2007-2013, v obdobju 2014-2020 ne bo.

Predlog Operativnega programa iz septembra 2013 ima naslednjo strukturo ukrepov.

Tabela 6: Predlog ukrepov v Operativnem programu

OPIS PREDNOSTNIH OSI	
2.1.	Mednarodna konkurenčnost raziskav, inovacij in tehnološkega razvoja v skladu s pametno specializacijo za večjo konkurenčnosti in ozelenitev gospodarstva
2.1.1.	Izboljšanje infrastrukture za raziskave in inovacije ter zmogljivosti za razvoj odličnosti v raziskavah in inovacijah ter promocija kompetenčnih centrov, zlasti tistih v evropskem interesu
2.1.2.	Spodbujanje naložb podjetij v inovacije in raziskave ter vzpostavljanjem povezav in

	sinergij med podjetji, centri za raziskave in razvoj in visokošolskim izobraževanjem, zlasti na področju razvoja izdelkov in storitev, prenosa tehnologije, socialnih inovacij in aplikacij javnih storitev, povpraševanja, mreženja, grozdov in odprtih inovacij v MSP prek pametne specializacije, podpiranje tehnoloških in uporabnih raziskav, pilotskih linij, podpiranje tehnoloških in uporabnih raziskav, pilotskih linij, ukrepov za zgodnje validiranje izdelkov, naprednih proizvodnih zmogljivosti in začetne proizvodnje na področju ključnih spodbujevalnih tehnologij ter razširjanje tehnologij za splošno uporabo;
2.2.	Dinamično in konkurenčno podjetništvo za zeleno gospodarsko rast
2.2.1.	Spodbujanje podjetništva, zlasti z omogočanjem lažje gospodarske izrabe novih idej in spodbujanjem ustanavljanja novih podjetij, vključno s podjetniškimi inkubatorji
2.2.2.	Razvoj in izvajanje novih poslovnih modelov za MSP, zlasti za internacionalizacijo;
2.2.3.	Socialno podjetništvo
2.3.	Spodbujanje zaposlovanja in transnacionalna mobilnost delovne sile
2.3.1.	Dostop do zaposlitve za iskalce zaposlitve, vključno z lokalnimi zaposlitvenimi pobudami
2.3.2.	Vzdržno vključevanje mladih, ki niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposablajo, na trg dela
2.3.3.	Prilagodljivost delavcev, podjetij in podjetnikov na spremembe
2.3.4.	Krepitev aktivnosti za povečanje transnacionalne mobilnosti delovne sile
2.4.	Znanje, spretnosti in vseživljenjsko učenje za boljšo zaposljivost
2.4.1.	Boljši dostop do vseživljenjskega učenja, izpopolnjevanjem spretnosti in kompetenc delovne sile ter povečevanjem odzivnosti sistemov izobraževanja in usposabljanja na potrebe trga dela; vključno z izboljšanjem kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter vzpostavitvijo in razvojem shem učenja na delovnem mestu in pripravništva, kot so dualni sistemi učenja
2.4.2.	Izboljšanje kakovosti, učinkovitosti in odprtosti terciarnega in enakovrednega izobraževanja za doseg višjih stopenj udeležbe in uspešnega zaključka izobraževanja
2.4.3.	Vlaganje v spretnosti, izobraževanje ter vseživljenjsko učenje z razvojem izobraževalne infrastrukture
2.5.	Trajnostna raba in proizvodnja energije in pametna omrežja
2.5.1.	Spodbujanje proizvodnje in distribucije obnovljivih virov energije
2.5.2.	Spodbujanje energetske učinkovitosti in uporabe obnovljivih virov energije v podjetjih
2.5.3.	Podpora energetske učinkovitosti in uporabi obnovljivih virov energije v javni infrastrukturi vključno v javnih stavbah in stanovanjskem sektorju
2.5.4.	Razvoj in izvedba pametnih distribucijskih sistemov z nizkimi in srednjimi napetostmi
2.5.5.	Spodbujanje nizkoogljičnih strategij za vse vrste območij, zlasti za mestna območja,

	vključno s spodbujanjem trajnostne mobilnosti v mestih in prilagoditvenimi ukrepi za blažitev podnebnih sprememb
2.6.	Prilagajanje na podnebne spremembe
2.6.1.	Podpora namenskim naložbam za prilagajanje podnebnim spremembam
2.6.2.	Spodbujanje naložb za obravnavo posebnih tveganj, zagotovitev pripravljenosti na nesreče in razvoj sistemov obvladovanja nesreč
2.7.	Boljše stanje okolja in biotske raznovrstnosti
2.7.1.	Obravnava znatnih potreb po naložbah v sektor odpadkov za izpolnitev zahtev okoljske zakonodaje
2.7.2.	Obravnava znatnih potreb po naložbah v vodni sektor za izpolnitev zahtev okoljske zakonodaje
2.7.3.	Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in tal ter spodbujanje ekosistemskih storitev, vključno z omrežjem NATURA 2000 in zelenimi infrastrukturami
2.7.4.	Ukrepi za izboljšanje mestnega okolja, vključno s sanacijo opuščenih industrijskih zemljišč in zmanjšanja onesnaženosti zraka
2.8.	Socialna vključenost in zmanjševanje tveganja revščine, aktivno staranje in zdravje
2.8.1.	Aktivno vključevanje za izboljšanje zaposljivosti
2.8.2.	Krepitev dostopa do cenovno sprejemljivih, trajnostnih in visoko kakovostnih storitev, vključno z zdravstvenimi in socialnimi storitvami splošnega interesa
2.8.3.	Investicije v zdravstveno in socialno infrastrukturo, ki prispeva k nacionalnemu, regionalnemu in lokalnemu razvoju, zmanjšuje neenakosti v zdravju in prehod z institucionalnih na skupnostne storitve
2.9.	Pravna država, izboljšanje institucionalnih zmogljivosti in učinkovita javna uprava ter podpora razvoju NVO
2.9.1.	Naložbe v institucionalne zmogljivosti ter v učinkovitost javne uprave in javnih storitev za zagotovitev reform, boljše zakonodaje in dobrega upravljanja
2.10.	Izgradnja infrastrukture za trajnostno mobilnost
2.10.1.	Razvoj celostnega, visokokakovostnega in interoperabilnega železniškega sistema
2.10.2.	Izboljšanje regionalne mobilnosti s povezovanjem sekundarnih in terciarnih prometnih vozlov z infrastrukturo TEN-T
2.10.3.	Podpiranje multimodalnega enotnega evropskega prometnega območja z vlaganjem v vseevropsko prometno omrežje (TEN-T) (KS)
2.11.	Tehnična pomoč

3. SKLADNOST RRP LUR IN FINANČNA OCENA TER VIRI

3.1 PREVERITEV SKLADNOSTI PRIORITET, CILJEV IN UKREPOV V OSNUTKU RRP Z INVESTICIJSKIMI PRIORITETAMI V NAJNOVEJŠIH OSNUTKIH DRŽAVNIH STRATEŠKIH DOKUMENTOV

Ena od osnovnih načel priprave razvojnih dokumentov je njihova skladnost s strateškimi in programskimi dokumenti/politikami. Zato smo v drugem poglavju povzeli predloge najpomembnejših strateških/programskih dokumentov in v tretjem poglavju preverili skladnost predloga RRP LUR 2014-2020 z omenjenimi predlogi.

Tabela 7: Skladnost predloga RRP LUR 2014-2020 s predlogi strateških/programskih dokumentov

Prioriteta	SRS	PS	OP
1. Rast konkurenčnosti regijskega gospodarstva	+	+	+
1.1 Inovativnost, kreativnost, znanje za konkurenčno gospodarstvo	+	+	+
1.1.1 Krepitev znanstveno-razvojnih podjetniških vozlišč za povezovanje z gospodarstvom	+	+	+
1.1.2 Krepitev podjetij in podjetniškega okolja s poudarkom na celostnih rešitvah in inovacijah (vključuje co-working)	+	+	+
1.1.3 Kreativne industrije kot gonilo gospodarskega razvoja	+	+	+
1.2 Podpora in promocija podjetništva	+	+	+
1.2.1 Štipendijska shema	+	+	+
1.2.2 Garancijske sheme	+	+	+
1.2.3 Razvoj novih poslovnih modelov	+	+	+
1.2.4 Socialno podjetništvo	+	+	+
1.2.5 Podjetno podjetništvo	+	+	+
1.2.6 Podpora internacionalizaciji podjetij	+	+	+
1.2.7 Krepitev vloge evropske metropole	+	+	-
1.3 Zelene ekonomije	+	+	+
1.3.1 Sonaravno kmetijstvo in gozdarstvo kot temelj regionalne samooskrbe	+	+	+
1.3.2 Izgradnja turistične infrastrukture in inovativne turistične storitve	+	+	+
2. Ohranjeno okolje in trajnostna raba virov	+	+	+
2.1. Podnebno varna in energetska prijazna regija	+	+	+

2.2. Okoljska infrastruktura	+	+	+
2.2.1 Čisto in kvalitetno okolje	+	+	+
2.2.2 Prilagajanje podnebnim spremembam	+	+	+
2.3. Ohranjanje narave	+	+	+
2.3.1 Vzpostavitev zelenega sistema regije z namenom ohranjanja narave	+	+	+
3. Kvalitetno življenje v bioregiji	+	+	+
3.1 Trajnostna mobilnost	+	+	+
3.1.1 Spodbujanje uporabe javnega prometa	+	+	+
3.1.2 Posodobitev in optimizacija železniškega omrežja	+	+	+
3.1.3 Spodbujanje nemotorizirane mobilnosti	+	+	+
3.2 Urejanje prostora	+	+	-
3.2.1 Regionalno prostorsko načrtovanje za trajnostni policentrični razvoj	+	+	-
3.2.2 Prenova in ureditev urbanih ter vaških območij	-	+	-
3.2.3 Prometna in druga infrastruktura	+	+	+
3.3 Učinkovito povezovanje na regionalni ravni	+	+	+
3.3.1 Racionalnejše upravljanje na regionalni ravni	+	+	+
3.3.2 Odprava administrativnih ovir (e-zadeve)	+	+	+
3.3.3 Podpora nevladnim organizacijam	+	+	+
3.4 Družbeno povezovanje in enake možnosti	+	+	+
3.4.1 Vzgojno varstvene ustanove	-	-	-
3.4.2 Medgeneracijska solidarnost in družbeno povezovanje	+	+	+
3.4.3 Pravica bivanja	+	+	+
3.4.4 Dostopnost do zdravstvenih in socialnih storitev	+	+	+
3.5 Kultura	+	-	-
3.6 Šport	-	-	-
3.6.1 Nove telovadnice, ŠRC, Igrišča	-	-	-
3.6.2 Športni programi in povezovanje	-	-	-

Analiza skladnosti predloga RRP LUR 2014-2020 s predlogom SRS je pokazala, da so več ali manj vsi ukrepi skladni s SRS, z izjemo športa, ki je v predlogu SRS izpuščen, podobno velja za vzgojno-varstvene ustanove. Nekateri ukrepi so neposredno vsebovani v predlogu SRS, nekateri ukrepi pa zgolj posredno (npr. krepitev vloge evropske metropole, kar je skladno z razvojem funkcionalnih urbanih središč). Prenova in ureditev urbanih ter vaških območij v celoti ni navedena v predlogu SRS, saj predlog SRS omenja le urbani razvoj.

Zelo podobna ugotovitev velja za skladnost predloga RRP LUR 2014-2020 s predlogom Partnerskega sporazuma, z izjemo športa in vzgojno-varstvenih ustanov, ki so v predlogu

Partnerskega sporazuma izpuščeni. Nekateri ukrepi so neposredno vsebovani v predlogu Partnerskega sporazuma, nekateri ukrepi pa zgolj posredno (npr. kreativne industrije, ki so povzete v ustvarjalnosti/kreativnosti). Potrebno je tudi poudariti, da je EK zelo skeptična do sofinanciranja turističnih projektov iz javnih sredstev, zato se beseda turizem v predlogu Partnerskega sporazuma pojavi zelo redko, podobno velja tudi za kulturo. Prenova in ureditev urbanih ter vaških območij v celoti ni navedena v celoti, saj predlog Partnerskega sporazuma omenja le urbani razvoj.

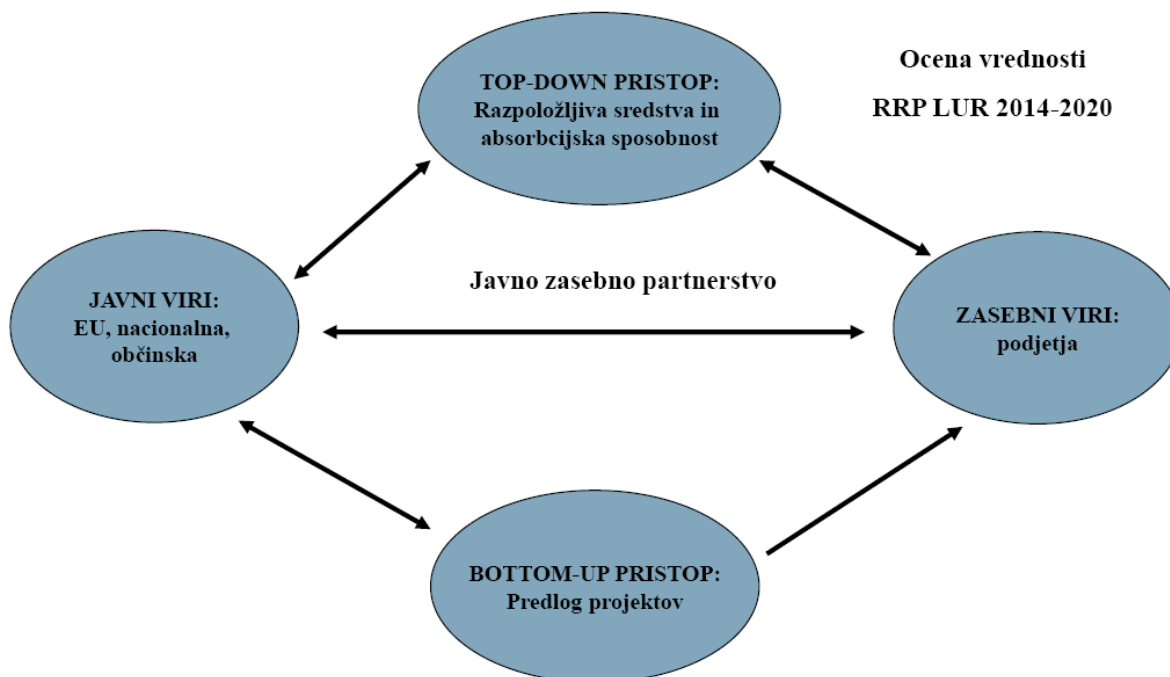
Zaradi zahteve EK po osredotočenosti aktivnosti financiranih iz kohezijske politike so nekatere aktivnosti v predlogu Operativnega programa izpuščene. To velja za urejanje prostora, prenovo vaških jeder, vzgojno-varstvene ustanove in šport.

3.2 SKUPNA OKVIRNA FINANČNA OCENA VREDNOSTI RRP LUR 2014-2020

V okviru razpoložljivih informacij smo ocenili finančno vrednost predloga RRP LUR 2014-2020. Izbrali smo dvojen pristop, in sicer:

1. Od spodaj navzgor ali »bottom-up« pristop, kjer smo na podlagi evidentiranih projektov poskušali oceniti celotno vrednost RRP-ja.
2. Od zgoraj navzdol ali »top-down«, kjer smo na osnovi sredstev kohezijske politike ocenili potencialni delež Osrednjeslovenske regije.

Slika 4: Pristop k oceni finančne vrednosti RRP LUR 2014-2020

Vir: avtorji.

3.2.1 Pristop od spodaj navzgor (»bottom-up«)

Regionalna razvojna agencija LUR (v nadaljevanju: RRA LUR) je vse deležnike pozvala k predložitvi projektov v skladu z vnaprej pripravljenim obrazcem. Na osnovi predloženih projektov so zaposleni na RRA LUR oblikovali naslednjo tabelo.

Tabela 8: Ocena finančne vrednosti predloga RRP LUR 2014-2020

Prioriteta	Vrednost	Po prioritetah
1. Rast konkurenčnosti regijskega gospodarstva		70.155.664
1.1 Inovativnost, kreativnost, znanje za konkurenčno gospodarstvo	25.806.500	
1.1.1 Krepitev znanstveno-razvojnih podjetniških vozlišč za povezovanje z gospodarstvom	5.435.000	
1.1.2 Krepitev podjetij in podjetniškega okolja s poudarkom na celostnih rešitvah in inovacijah (vključuje co-working)	5.351.000	
1.1.3 Kreativne industrije kot gonilo gospodarskega razvoja	15.020.500	
1.2 Podpora in promocija podjetništva	1.500.000	
1.2.1 Štipendijska shema		
1.2.2 Garancijske sheme		
1.2.3 Razvoj novih poslovnih modelov		
1.2.4 Socialno podjetništvo	1.125.000	
1.2.5 Podjetno podjetništvo		
1.2.6 Podpora internacionalizaciji podjetij		
1.2.7 Krepitev vloge evropske metropole		
1.3 Zelene ekonomije	42.849.164	
1.3.1 Sonaravno kmetijstvo in gozdarstvo kot temelj regionalne samooskrbe	9.035.000	
1.3.2 Izgradnja turistične infrastrukture in inovativne turistične storitve	33.814.164	
2. Ohranjeno okolje in trajnostna raba virov	337.912.562	337.912.562
2.1. Podnebno varna in energetska prijazna regija	16.671.250	
2.2. Okoljska infrastruktura	306.141.312	
2.2.1 Čisto in kvalitetno okolje	299.921.312	
2.2.2 Prilagajanje podnebnim spremembam	6.220.000	
2.3. Ohranjanje narave	15.100.000	
2.3.1 Vzpostavitev zelenega sistema regije z namenom ohranjanja narave	15.100.000	
3. Kvalitetno življenje v bioregiji		364.295.590
3.1 Trajnostna mobilnost	257.003.800	

3.1.1 Spodbujanje uporabe javnega prometa	254.108.800	
3.1.2 Posodobitev in optimizacija železniškega omrežja		
3.1.3 Spodbujanje nemotorizirane mobilnosti	2.895.000	
3.2 Urejanje prostora	58.150.750	
3.2.1 Regionalno prostorsko načrtovanje za trajnostni policentrični razvoj		
3.2.2 Prenova in ureditev urbanih ter vaških območij	4.740.750	
3.2.3 Prometna in druga infrastruktura	53.410.000	
3.3 Učinkovito povezovanje na regionalni ravni		
3.3.1 Racionalnejše upravljanje na regionalni ravni		
3.3.2 Odprava administrativnih ovir (e-zadeve)		
3.3.3 Podpora nevladnim organizacijam		
3.4 Družbeno povezovanje in enake možnosti	36.602.336	
3.4.1 Vzgojno varstvene ustanove	14.405.000	
3.4.2 Medgeneracijska solidarnost in družbeno povezovanje	20.513.636	
3.4.3 Pravica bivanja	1.683.700	
3.4.4 Dostopnost do zdravstvenih in socialnih storitev		
3.5 Kultura	12.538.704	
3.6 Šport		
3.6.1 Nove telovadnice, ŠRC, igrišča		
3.6.2 Športni programi in povezovanje		
Skupaj evidentirani projekti	805.336.129	772.363.816
Razlika		32.972.313

Iz zgornje tabele je razvidno, da vsi ukrepi nimajo ustrezne stroškovne opredelitve, kar je posledica pomanjkljivih (neobstoječih) ocen stroškov številnih predloženih projektov. Zato predlagamo, da RRA LUR projekte podrobno analizira, in sicer na podlagi predloženih meril, ki so vsaj naslednja:

Merila glede na vsebine oziroma namen:

- učinek na rast in delovna mesta,
- učinek na razvoj človeškega potenciala,
- pozitivno vplivajo na okolje.

Prednost imajo ukrepi, ki imajo sinergijske učinke:

- med zgoraj navedenimi področji,
- z vzporedno izpeljanimi institucionalnimi in strukturnimi spremembami,
- podpirajo regionalno celovitost, specializacijo, med-regionalno sodelovanje, itd.

Merilo glede na finančno učinkovitost:

- imajo jasno opredeljene stroške in vire financiranja,
- prednost imajo ukrepi, ki dajejo z omejenimi finančnimi sredstvi največje učinke.

Izvedljivost:

- prednost naj bi imela investicijska področja (projekti), katerih predlagatelji bodo lahko utemeljili njihovo izvedljivost (jasen projektni načrt, potrebna dovoljenja).

Zaradi omejenih finančnih virov je zelo pomembna jasna analiza stroškov in koristi, realen izvedbeni načrt, podrobna opredelitev stroškov ter izvedljivost. Možnost financiranja iz kohezijske politike EU ali razvoja podeželja je eden od temeljnih meril za izbor.

3.2.2 Pristop od zgoraj navzdol (»top-down«)

Pri pristopu od spodaj navzdol ocena finančne vrednosti temelji na potencialnih razpoložljivih finančnih virih. Ocena temelji na naslednjih predpostavkah:

4. pričakovanih sredstvih kohezijske politike v obdobju 2014-2020,
5. izkušnjah iz programskega obdobja 2007-2013,
6. razpoložljivih ostalih virih.

Najpomembnejši vir financiranja regionalnih projektov v Sloveniji so sredstva kohezijske politike. Določanje prioritet in delitev sredstev v Sloveniji v največji meri upošteva uresničevanje Strategije EU 2020. Za doseganje ciljev strategije bodo sredstva kohezijske politike za obdobje 2014 – 2020 namenjena sledečim prioritetam:

- vlaganje v raziskave, razvoj in inovacije (RRI), konkurenčnost, zaposlovanje in usposabljanje (ESRR in ESS)
- infrastruktura za doseganje boljšega stanja okolja, trajnostno rabo energije in trajnostno mobilnost ter učinkovito upravljanje z viri (KS, ESRR)

Nova evropska regulativa zahteva osredotočenje (koncentracijo) razvojnih sredstev. Ker je Republika Slovenija v obdobju 2014-2020 razdeljena na dve kohezijski regiji na NUTS 2 ravni (Vzhodna in Zahodna Slovenija), je potrebno tudi upravičena sredstva razdeliti med obe kohezijski regiji.

Vzhodna Slovenija ima skupaj 1.281 milijonov EUR in Zahodna Slovenija 855 milijonov EUR. Sredstva Kohezijskega sklada se ne delijo po regijah in znašajo 1,05 milijarde EUR.

Slovenija bo 80 % sredstev ESRR osredotočila (Vzhodna kohezijska regija 77 % in Zahodna kohezijska regija 86 %) za področji RRI in konkurenčnosti, medtem ko bo za področji zaposlovanja in vseživljenjskega učenja dodeljenih 70 % sredstev ESS (v povprečju na ravni obeh kohezijskih regij). Glede na razlike v razvitosti med Zahodno in Vzhodno kohezijsko regijo je osredotočenost v področji RRI in konkurenčnost nižja in namenja več kot 20 % sredstev področjem za prilagajanje podnebnim spremembam, boljšega stanja okolja in biotske raznovrstnosti in izgradnje infrastrukture za trajnostno mobilnost ter socialno vključenost in

institucionalno zmogljivost. Vsebinsko bodo v večji meri podprta področja v skladu z usmeritvami Strategije pametne specializacije, v manjši meri pa tudi področja, ki trenutno še niso identificirana, bodo pa v prihodnje spoznana kot ključna na podlagi razvojnih potencialov.

V predlogu razreza je socialnemu vključevanju namenjenih 21 % sredstev ESS in okoli 3,2 % sredstev ESRR (aktivacija, socialno podjetništvo in deinstitucionalizacija dolgotrajne oskrbe ter ukrepom na področju zdravja). Delež ESS sredstev se v primerjavi z obstoječim obdobjem, zaradi razmer na trgu dela (negativni trendi) in slabšega socialno ekonomskega položaja v državi bistveno ne spreminja. V predlogu so identificirane naslednje prednostne naložbe ESS in sicer 80 % v Zahodni Kohezijski regiji:

- dostop do zaposlitve za iskalce zaposlitve, vključno z lokalnimi zaposlitvenimi pobudami vzdržno vključevanje mladih, ki niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposablajo, na trg dela, aktivno vključevanje za izboljšanje zaposljivosti,
- boljši dostop do vseživljenjskega učenja, izpopolnjevanjem spretnosti in kompetenc delovne sile ter povečevanjem odzivnosti sistemov izobraževanja in usposabljanja na potrebe trga dela; vključno z izboljšanjem kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter vzpostavitvijo in razvojem shem učenja na delovnem mestu in pripravništva, kot so dualni sistemi učenja,
- naložbe v institucionalne zmogljivosti ter v učinkovitost javne uprave in javnih storitev za zagotovitev reform, boljše zakonodaje in dobrega upravljanja.

V Vzhodni Kohezijski regiji naj bi 74 % sredstev ESS bilo namenjeno:

- dostopu do zaposlitve za iskalce zaposlitve, vključno z lokalnimi zaposlitvenimi pobudami,
- vzdržnemu vključevanju mladih, ki niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposablajo, na trg dela,
- prilagodljivosti delavcev, podjetij in podjetnikov na spremembe,
- aktivnemu vključevanju za izboljšanje zaposljivosti,
- boljšemu dostopu do vseživljenjskega učenja, izpopolnjevanjem spretnosti in kompetenc delovne sile ter povečevanjem odzivnosti sistemov izobraževanja in usposabljanja na potrebe trga dela; vključno z izboljšanjem kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter vzpostavitvijo in razvojem shem učenja na delovnem mestu in pripravništva, kot so dualni sistemi učenja.

Sredstva Kohezijskega sklada bodo usmerjena na področje izgradnje okoljske in prometne infrastrukture ter na področje trajnostne rabe energije. Ob tem je potrebno zasledovati cilje, ki pozitivno vplivajo na doseganje ciljev podnebno energetskega paketa in so nujni za implementacijo EU uredb. Potrebne so investicije v razmerjih, ki ne bodo povzročala »trade off« učinkov med posameznimi ukrepi. V okviru kohezijskih sredstev so zajeta tudi sredstva

povezana z Instrumentom za povezovanje Evrope - CEF (159,8 milijonov evrov), ki so namenjena izključno prometnim projektom. Za učinkovito izvajanje tega instrumenta je ključnega pomena pravočasna in dobra pripravljenost projektov (sredstva zavezati na projekte prometne infrastrukture do konca leta 2016).

Torej je razdelitev sredstev indikativna in ob trenutku zaključevanja naloge točna alokacija ni znana. Končna alokacija bo dokončno znana ob potrditvi Operativnega programa s strani EK.

Tabela 9: Ocenjena vrednost RRP LUR 2014-2020 po metodi "top-down"

Prioriteta	Vrednost	Komentar
1. Rast konkurenčnosti regijskega gospodarstva	10	Sredstva razdeljena na nacionalni ravni, tako, da ni možno opredeliti alokacijo.
1.1 Inovativnost, kreativnost, znanje za konkurenčno gospodarstvo		Sredstva razdeljena na nacionalni ravni, tako, da ni možno opredeliti alokacijo.
1.1.1 Krepitev znanstveno-razvojnih podjetniških vozlišč za povezovanje z gospodarstvom		Sredstva razdeljena na nacionalni ravni, tako, da ni možno opredeliti alokacijo.
1.1.2 Krepitev podjetij in podjetniškega okolja s poudarkom na celostnih rešitvah in inovacijah (vključuje co-working)	2 (urbani razvoj)	
1.1.3 Kreativne industrije kot gonilo gospodarskega razvoja	2 (urbani razvoj)	
1.2 Podpora in promocija podjetništva	2	
1.2.1 Štipendijska shema	1	
1.2.2 Garancijske sheme	2	
1.2.3 Razvoj novih poslovnih modelov		Sredstva razdeljena na nacionalni ravni, tako, da ni možno opredeliti alokacijo.
1.2.4 Socialno podjetništvo		Sredstva razdeljena na nacionalni ravni, tako, da ni možno opredeliti alokacijo.
1.2.5 Podjetno podjetništvo	1	
1.2.6 Podpora internacionalizaciji podjetij		Sredstva razdeljena na nacionalni ravni, tako, da ni možno opredeliti alokacijo.
1.2.7 Krepitev vloge evropske metropole		Drugi viri
1.3 Zelene ekonomije	7	

1.3.1 Sonaravno kmetijstvo in gozdarstvo kot temelj regionalne samooskrbe	2	Drugi viri (razvoj podeželja)
1.3.2 Izgradnja turistične infrastrukture in inovativne turistične storitve	5	Drugi viri (ZFO)
2. Ohranjeno okolje in trajnostna raba virov		
2.1. Podnebno varna in energetska prijazna regija	2	
2.2. Okoljska infrastruktura	100	
2.2.1 Čisto in kvalitetno okolje		
2.2.2 Prilagajanje podnebnim spremembam		
2.3. Ohranjanje narave	2	
2.3.1 Vzpostavitev zelenega sistema regije z namenom ohranjanja narave	2	
3. Kvalitetno življenje v bioregiji	10	
3.1 Trajnostna mobilnost	10	
3.1.1 Spodbujanje uporabe javnega prometa		
3.1.2 Posodobitev in optimizacija železniškega omrežja		
3.1.3 Spodbujanje nemotorizirane mobilnosti		
3.2 Urejanje prostora	4	
3.2.1 Regionalno prostorsko načrtovanje za trajnostni policentrični razvoj		
3.2.2 Prenova in ureditev urbanih ter vaških območij	4	
3.2.3 Prometna in druga infrastruktura		
3.3 Učinkovito povezovanje na regionalni ravni	2	
3.3.1 Racionalnejše upravljanje na regionalni ravni		
3.3.2 Odprava administrativnih ovir (e-zadeve)		
3.3.3 Podpora nevladnim organizacijam		
3.4 Družbeno povezovanje in enake možnosti	2	
3.4.1 Vzgojno varstvene ustanove		
3.4.2 Medgeneracijska solidarnost in družbeno povezovanje	1	
3.4.3 Pravica bivanja	1	
3.4.4 Dostopnost do zdravstvenih in socialnih storitev		
3.5 Kultura	5	Drugi viri
3.6 Šport		
3.6.1 Nove telovadnice, ŠRC, igrišča		Drugi viri
3.6.2 Športni programi in povezovanje		Drugi viri
Skupaj evidentirani projekti	140	

Na osnovi zelo omejenih informacij ocenjujemo, da bo celoten znesek RRP zanašal **140** milijonov EUR. Najpomembnejše bodo investicije v okoljsko infrastrukturo, kjer bodo

verjetno imeli prednost projekti, ki se ne bodo financirali (delno, v celoti) v trenutni finančni perspektivi. Ker ne bo regijskih kvot, je zelo težko oceniti vrednost sredstev kohezijske politike v Osrednjeslovenski regiji. Predvidevamo naslednje:

- Sredstva za urbani razvoj bodo znašala 15 milijonov EUR in bodo večinoma usmerjene v okoljske, prometne izobraževalne in socialne projekte.
- Regija bo pridobila skupaj okoli 100 milijonov EUR za okoljske naložbe.
- Na področju spodbujanja podjetništva bodo izvajalske organizacije sredstva razdelila na nacionalnih razpisih, zato nismo ocenili potencialno vrednost le-teh, ker ni smiselno, da so vključena v RRP.
- Predvidevamo izvedbo regijskih projektov, kot so garancijska in štipendijska shema ter podjetno v svet podjetništva.

3.2.3 Ostali potencialni viri financiranja

Zaradi omejenih javnofinančnih sredstev je potrebno pridobiti finančna sredstva za projekte tudi iz ostalih virov. Poleg sredstev kohezijske politike je zelo pomemben vir politika razvoja podeželja. Tudi v okviru programa razvoja podeželja se sredstva ne bodo delila na podlagi regionalnih kriterijev. Vseeno pričakujemo določena »LEADER« sredstva.

Tabela 10: Program razvoja podeželja Republike Slovenije 2014-2020

Tematski cilj SSO	Ukrepi EKSRP	Znesek (mio €)
1. Krepitev raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij	Svetovanje Sodelovanje	24,7
3. Povečanje konkurenčnosti malih in srednjih podjetij, kmetijskega sektorja (EKSRP) ter sektorja ribištva in pomorstva (ESPR)	Naložbe Mladi kmetje Sheme kakovosti Skupine proizvajalcev Dobrobit živali	241
5. Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam in preprečevanje tveganj v zvezi z njimi	Kmetijsko okoljska in podnebna plačila Ekološko kmetijstvo Območja z omejenimi dejavniki	204
6. Ohranitev in varstvo okolja in spodbujanje trajnostne rabe virov	Kmetijsko okoljska in podnebna plačila Ekološko kmetijstvo Območja z omejenimi dejavniki	204

8. Spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja in mobilnosti delovne sile	Naložbe v nekmetijske dejavnosti Naložbe v gozdarstvo	79,8
9. Spodbujanje socialne vključenosti in boj proti revščini ter vsakršni diskriminaciji	LEADER	41,8
10. Vlaganje v izobraževanje, spretnosti in vseživljenjsko učenje	Prenos znanja	11,2
Tehnična pomoč	Tehnična pomoč	24,9
SKUPAJ		831,8

Vir: MGRT, Predstavitev Partnerskega sporazuma, 12.12.2013.

Pomemben vir bodo čezmejni in transnacionalni projekti. Čeprav so bile občine in ostale razvojne organizacije iz Osrednjeslovenske regije premalo vključene v projekte teritorialnega sodelovanja, pa (naj) bo v finančni perspektivi 2014-2020 boljše. Slovenija ima na razpolago 64 milijonov EUR in bo v programskem obdobju 2014-2020 sodelovala v trinajstih programih evropskega teritorialnega sodelovanja (ETS):

- v štirih čezmejnih : Slovenija-Italija, Slovenija-Madžarska, Slovenija-Hrvaška, Slovenija-Avstrija;
- petih transnacionalnih: Območje Alp, Srednja Evropa, Jadransko-jonski, Mediteran in Podonavje
- štirih medregionalnih: INTERREG VC, INTERACT, ESPON in URBACT.

Sredstva se bodo dodelila na podlagi javnih razpisov, zato je težko oceniti potencialni obseg sredstev.

Poleg decentraliziranih programov so pomembni tudi centralizirani programi. Na nekaterih področjih (kreativne industrije, kultura, varstvo narave) so centralizirani programi lahko pomemben vir izvajanja projektov vključenih v RRP LUR 2014-2020.

Tabela 11: Centralizirani programi EU z ocenjenimi proračuni

Program	Fokus	Vrednost v evrih
Horizon 2020 (namesto 7. OP)	Odlična znanost; konkurenčna industrija, boljša družba	80 mia.
COSME	Podjetništvo in konkurenčnost SMP; povezava na Horizon 2020	2,4 mia.
Connecting Europe Facility	Energetika; transport; širokopasovne povezave; digitalna omrežja	50 mia.

Life +	Okolje, učinkovita raba virov; biodiverziteta in narava; upravljanje z okoljem in informiranje	3,2 mia.
Programme for Social Change and Innovation (PSCI)	Celovit program za zaposlovanje, socialno politiko in vključenost	958 mio.
Creative Europe	Kulturne in kreativne industrije	1,8 mia.
ERASMUS for All	Program za izobraževanje, usposabljanje, mladino in šport (238 mio evrov)	14,6 mia.
Health for Growth	Inovativni in vzdržani zdravstveni sistemi; izboljššan dostop do zdravstvenega varstva; promocija zdravja	446 mio.
Youth Employment Initiative	Boj z brezposelnostjo mladih	6 mia.

Vir: Derry City Council, Councillors Info Session NI EU Structural Funds 2014-2020: 20th March 2013.

3.2.4 Regionalne državne pomoči

Pri spodbujanju razvoja na ravni regij imajo zelo pomembno vlogo regionalne državne pomoči. Medtem ko sta bili upravičenost in višina sofinanciranja določeni na ravni države, sta v obdobju 2014-2020 določeni na ravni obeh kohezijskih regij.

V Smernicah o regionalnih državnih pomoči za obdobje 2014-2020 je Evropska komisija določila merila za opredelitev območij, ki izpolnjujejo pogoje za dodelitev regionalne pomoči iz člena 107(3)(a) in (c) Pogodbe o EU. Območja, ki izpolnjujejo te pogoje in jih država članica zato želi določiti kot območja »a« ali »c«, morajo biti opredeljena v karti regionalne pomoči, ki mora biti priglašena Evropski komisiji in jo mora Komisija odobriti, preden se lahko regionalna pomoč odobri podjetjem, ki so na območjih, ki so bila določena kot taka. Karta mora določati tudi največje intenzivnosti pomoči, ki se uporabljajo na teh območjih. Sheme regionalnih pomoči morajo biti sestavni del regionalne razvojne strategije z jasno določenimi cilji ter prispevati k njihovem doseganju. Obrazec za predložitev informacij o kartah regionalne pomoči iz Smernic 2014-2020 določa, da mora država članica predložiti informacije za vsako od naslednjih kategorij območij:

- območja »a«,
- nekdanja območja »a«,

Za Republiko Slovenijo je bil v Prilogi I Smernic 2014-2020 določen delež prebivalstva, ki je upravičen do regionalne državne pomoči kot sledi.

Tabela 12: Deleži prebivalstva, upravičeni do regionalnih pomoči za obdobje 2014-2020

Slovenija	Regija NUTS	BDP na prebivalca	Odstotek prebivalstva države
Območje »a«	SI01 Vzhodna Slovenija	71,67	52,92 %
Predhodno opredeljena območja »c« (nekdanja območja »a«)	SI02 Zahodna Slovenija	104	47,08 %
Celotni upravičeni delež prebivalstva, 2014-2020			100,00 %

Vir: Smernice o regionalni državni pomoči za obdobje 2014-2020.

Celotna Vzhodna Slovenija (NUTS 2) je uvrščena v status območja »a«, celotna Zahodna Slovenija pa v status območja »c«. Glede na sedanje programsko obdobje bo prišlo do splošnega znižanja intenzivnosti regionalnih državnih pomoči kot sledi.

Tabela 13: Intenzivnosti regionalnih državnih pomoči

Podjetja	1.1.2007 - 30.6.2014	1.7.2014 -31.12.2017		1.1.2018 -31.12.2020	
		Vzhodna SLO	Zahodna SLO	Vzhodna SLO	Zahodna SLO
velika	30%	25%	15%	25%	10%
srednja	40%	35%	25%	35%	20%
mala	50%	45%	35%	45%	30%

Vir: Predlog uredbe o karti regionalne pomoči za obdobje 2014-2020.

Intenzivnost pomoči na območjih »a« (Vzhodna Slovenija) ne sme presegati 25 % bruto ekvivalenta nepovratnih sredstev za regije NUTS 2, katerih BDP na prebivalca je višji od 60 % povprečja EU-27. Intenzivnost pomoči na območjih »c« (Zahodna Slovenija) ne sme presegati 10 % bruto ekvivalenta nepovratnih sredstev vendar pa se v nekdanjih območjih »a« (Zahodna Slovenija) lahko poveča za do 5 odstotnih točk od 1. julija 2014 do 31. decembra 2017. Tako določene največje intenzivnosti pomoči se lahko povečajo za največ 20 odstotnih točk za mala podjetja oziroma za največ 10 odstotnih točk za srednja podjetja. »Bruto ekvivalent nepovratnih sredstev« pomeni diskontirano vrednost pomoči, izraženo kot odstotek diskontirane vrednosti upravičenih stroškov, kot se izračuna v času dodelitve pomoči na podlagi referenčne mere, ki se uporablja v času dodelitve.

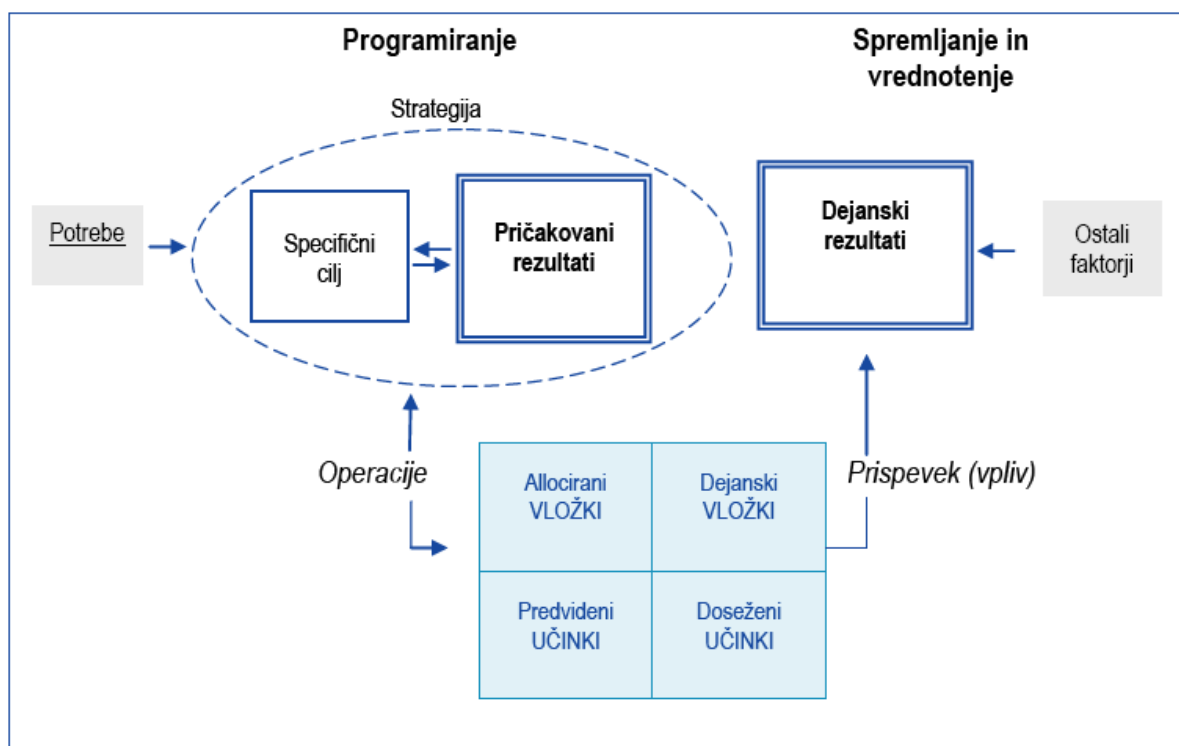
Povečane intenzivnosti pomoči za mala in srednja podjetja se ne bodo uporabljale za pomoč, odobreno za velike naložbene projekte. »Velik naložbeni projekt« pomeni začetno naložbo z

upravičenimi stroški, ki presegajo 50 milijonov EUR, izračunano na osnovi cen in menjalnih tečajev na dan dodelitve pomoči.

4. SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE RRP

Potrebno bo vzpostaviti ustrezen sistem spremljanja in vrednotenja. Spremljanje in vrednotenje bosta navezana na logiko delovanja (*»intervention logic«*), kjer bodo upoštrevane potrebe, strategija, načrtovane in izvedene aktivnosti (vpliv na izbrane faktorje), kakor tudi ostale faktorji (dejavniki), ki vplivajo na samo aktivnost.

Slika 5: Odnos med učinki, rezultati in vplivi do programiranja, spremljanja in vrednotenja v obdobju 2014-2020

Vir: European Commission, *The programming period 2014-2020: Monitoring and evaluation of European cohesion policy: European regional development fund and cohesion fund: Concepts and recommendations: Guidance document, 2011, str. 5.*

To bo zahtevalo vsaj naslednje:

- Jasna logika aktivnosti pri posameznemu ukrepu/projektu.
- Določitev ustreznih kazalnikov (sistem od spodaj navzgor, priprava metodoloških listov).
- Vzpostavitev ustreznega spremljanja doseženih rezultatov (postopki, ustrezni organi).
- Izvedba manjših vrednotenj.

POVZETEK

Ob času zaključevanja študije niso dokončani niti strateški niti programski dokumenti, ki so potrebni za črpanje sredstev kohezijske politike v obdobju 2014-2020. Posledično tudi ni narejen (končni) razrez sredstev kohezijske politike po posameznih tematskih ciljnih. Zato je težko oceniti finančni okvir samega RRP LUR 2014-2020. Analiza predloga RRP LUR 2014-2020 je pokazala naslednje:

- Predlog je skladen s strateškimi in programskimi dokumenti države.
- Trenutni nabor projektov je potrebno še enkrat preveriti. Skupna vrednost predloženih projektov znaša preko 800 milijonov EUR.
- Ker je struktura (razrez) Operativnega programa ob zaključevanju študije neznana, je zelo težko oceniti vrednost RRP LUR 2014-2020 po metodi »top-down«. Po naši oceni znaša vrednost RRP LUR 2014-2020 ca. 140 milijonov EUR.
- Občine in razvojne agencije morajo poskušati čim več sredstev pridobiti s kandidiranjem na ostale vire razvojnega denarja (razvoj podeželja, programi teritorialnega sodelovanja, centralizirani programi EU).
- Zaradi spremenjenih pravil regionalnih državnih pomoči, bo stopnja sofinanciranja ukrepov, ki se bodo izvajali v skladu s pravili regionalnih državnih pomoči za podjetja nižja, kot je bila v obdobju 2007-2013.
- Ko bo pripravljen končni predlog RRP LUR 2014-2020, bo potrebno vzpostaviti ustrezen sistem spremljanja (kazalniki, organi spremljanja) in vrednotenja (manjša vrednotenja).

LITERATURA IN VIRI

1. Derry City Council, Councillors Info Session NI EU Structural Funds 2014-2020: 20th March 2013.
2. Evropska komisija (2008b). Skupaj za regije: regionalna politika EU 2007-2013. Bruselj: Direktorat za regionalno politiko.
3. Evropska komisija (2011b). Cohesion Policy 2014-2020 – Investing in growth and jobs. Luxembourg: Urad za uradne publikacije Evropskih skupnosti.
4. Evropska komisija. (2007). Kohezijska politika 2007-2013: Komentarji in uradna besedila. Bruselj: Direktorat za regionalno politiko.
5. Evropska komisija. (2008a). Kohezijska politika EU 1988-2008: Vlaganje v prihodnost Evrope. Inforegio Panorama št. 26. Bruselj: Direktorat za regionalno politiko.
6. Evropska komisija. (2011a). Kohezijska politika 2014-2020: Vlaganje v regije Evrope. Inforegio Panorama št. 40. Bruselj: Direktorat za regionalno politiko.
7. Evropska komisija. (2013). Smernice o regionalni državni pomoči za obdobje 2014-2020.
8. European Commission (2011). The programming period 2014-2020: Monitoring and evaluation of European cohesion policy: European regional development fund and

cohesion fund: Concepts and recommendations: Guidance document.

9. MGRT (2013). Predlog uredbe o karti regionalne pomoči za obdobje 2014-2020.
10. Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020 (predlog september 2013).
11. Partnerski sporazum (predlog 2013).
12. Strategija razvoja Slovenije (predlog avgust 2013).